

9-10

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԽԷ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍ 9, 1894

ԹԻԻ 23

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

	Երես
Պիղատոսի կոնքը	177
Քրիստոսի Ե. Դուռը	177
Մեր Հիմա Ապրելուն Համար Շնորհակալ	
Ընթերցող	178
Իտալիայ, Ռուսիայ և Աւստրիա-Հունգարիայ	
Եւրոպական կայսրութիւնը	179
Թէ Ինչ է Բան Մը Կըսէ	179
Ջուրի Մէջ Խեղդուողին Չգացումները	180
Մարմինը Տաք Պահելու Դիւրին Կերպ Մը	180
Թղթակցութիւնք	
Աստուծոյ Ի Զատ Մէկը Չունիմ	181
Լուրեր Քրիստոսանէ	181
Օտարաց Լաւ Եւ Յոռի Աղբերակութիւնք	
Ի Մեզ	181
Բարուց Ընթերցումն Ըստ Դիմագիտաց	182
Աղբեր	182
Հանդէս Քաղաքական	183
Դրամական	184

ԱՒԵՏԱՐԵՐ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ. Կը հրատարակուի ամէն շաբաթ օր:

Տարեկան գինն է ամէն տեղոյ համար կանխիկ 1 1/2 մեծիտիկ, վեցամսեայն՝ 3/4 մեծիտիկ: Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ է: Մեկ քերթի գինն է 30 փարա: Խմբագրութեան, բաժանորդագրութեան եւ քղատարութեան պատկանեալ ամէն գրութիւնք պարտին ճշդ ուղարկուի առ Մր. Հ. Ս. Պարնըմ, Ամերիկացի խան, Կ. պոլիս:

Ամերիկայի Միտիոնարաց Ընկերութեան կողմանէ,
Ճ. Ք. ԿՐԻՆ, ԱՐՏՈՆՏԵՐ
Հ. Ս. ՊԱՐՆԵՄ, ՏԵՐՈՒՆ-ԻՍՏԱՆԲՈՒԼ

ՊԻՂԱՏՈՍԻ ԿՈՆԿՐԸ

Չարմանալի բան էր այն զոր Պիղատոս, Հրէից զայրոյթէն զՅիսուս ազատել ջանալէ ետքը, գործածեց իբրեւ վերջին միջոց: Կը կարդանք թէ «Չուր առաւ՝ ձեռքերը լուաց ժողովուրդին առջևը ու ըսաւ, Ես ատ արդարին արիւնէն անպարտ եմ»: Չայս ըրաւ որպէս զի անմեղ մը խաչելու պատասխանատուութենէն զերծ ընէր ինքզինքը և իր խիղճը հանդարտեցնէր իր յանցանքին համար: Կը խնդանք այս պարտալ ջանքին վրայ և կը մղուինք ըսել, «Խեղճ Պիղատոս, դիւրին է լուալ ձեռքերդ, բայց սիրտդ, հոգիդ»: Սոսու ամենայնիւ, անոր կոնքին նման կոնքեր հիմա անգամ ընդհանուր են: Անխրատութիւն գործող և անխրատութենէ չհրաժարող ո՞ր մարդը չգտներ ինքզինքը արդարացնելու եղանակ մը, աչքերն իր անխրաւ գործին խփելու

միջոց մը, խղճին ձայնը լռեցնելու կերպ մը, ձայնը՝ որ կը բողբէ իր ընթացքին դէմ: Ահարոն, ոսկի որթը շինելէն ետքը, Մովսէսի բարկութեան առջև կեցած ջանաց ինքզինքը պաշտպանել սա տկար խօսքերով թէ ժողովուրդը չարին հակա միտեալ էր և ինք պարտաւորուած էր մտիկ ընել անոնց ազդակին: Սառու ջանաց իր խիղճն հանդարտեցնել և իր գործն արդարացնել Սամուելի առջև, կրօնական շարժառիթ մը ընծայելով այն անհնազանդութեան որով ընաշինջ էր ըրած Սամուէլացիները: Այս երկուքն ալ փոխ առած էին Պիղատոսի կոնքը: Հարցաքննէ քեզ ծանօթ բոլոր այն անձերը որ չարութիւն կամ անխրատութիւն կը գործեն: Չկայ մէկը որ ինքզինքն արդարացնելու համար չունենայ հինգած փտած փառս մը: Գինեղանը կ'ըսէ, «Ապրուստոս հանելու ուրիշ միջոց չունիմ. ատկէ զատ, եթէ ես գինի, ևն. չծախեմ, ուրիշ մը պիտի ծախէ»: Խմոցն ունի շատ տեսակ կոնքեր, որոց ամենէն ընդհանուրն է «Շատ դէշ էր վիճակս և բանի մը պէտք ունէի»: Գողը կ'ըսէ, «Այստեղ ինծի ապրուստ մը պարտական է, և ես իր պարտքը վճարել կու տամ»: Դրամատան արկղակալը, մինչ կը դողնայ աւանդատուներուն դրամը, միշտ սաղէս կ'ըսէ. «Ամէն ալ պիտի վճարեմ դարձեալ» Մանկացեալը, որ խաբուած առնելիքներէն կը ծածկէ իր դոյքին կէսը, գրեթէ կը ցնծայ ներքին գոհունակութեամբ երբ կ'ըսէ իր խղճին, «Թէ որ մէկը իրեններուն հող չտանիր, անիկա անհաւատ է մըն ալ դէշ է»: Գնա բանտը և հարցուր բանտարկեալին թէ ինչպէս եղաւ որ բանտ մտաւ, և իր կոնքը պատրաստ պիտի դառնա: Կամ երբեք յանցանք չունէր, կ'ըսէ, կամ գործած էր ոճիւրն այն պիտի պարագայից մէջ որ եթէ չեն արդարացնէր զնա, դէթ կը մեղմացնէն իր յանցանքը:

Սակայն հաւանականապէս ոչ ոք այնքան ունի յիշեալ կոնքէն որքան նա որ դիտէ իր պարտականութիւնն առ Քրիստոս և սակայն չկատարեր: Եւ ոչ ոք

այնքան քաջ դիտէ որքան նա թէ իր շարունական անապաշխարութեան և անհնազանդութեան պատճառները ո՞րչափ ծանծաղ և անբաւական են: Այսու ամենայնիւ, ո՞րչափ յաճախեց և նայած է իր մեղքով արատաւորուած ձեռքերը լուալ սա ողորմելի կոնքերուն մէջ. «Շատ կեղծաւորներ կան եկեղեցւոյն մէջ», «Բաւական բարի եմ ես», «Չէի կրնար լիովին կատարել պարտքս», «Օր մը պիտի ընեմ», ևն. ևն.: Ո՞րչափ հինգած և հանրածանօթ են այս ամէնքը, և սակայն քանիններ այսպէս կը ջանան լուալ իրենց ձեռքերը և խայթող խղճի հետ դաշնագիր կնքել:

ՔՐԻՍՏՈՍ Ե ԴՈՒՌԸ

Իրիկուն էր, առատ ձիւն կը տեղար: Խեղճ հագուստով մարդ մը տեսայ փողոցը՝ պզտիկ աղջկան մը ձեռքէն բռնած, որոյ թիւէն կախուած էր փշրանքներու կողով մը: Տխրութեամբ կը քալէին կարգ մը դեղեցիկ տուններու առջևէն, որոց մէջ առատ կրակ կար և առատ ուտելիք ու խմելիք: Բայց իրենք կը մտնէին: Միայն դրան մը հաստու թիւնը կը բաժնէր իրենց գողացող մարմիններն այն տուններուն մէջ դռնուած առատ ջերմութենէն, ուտեստէն և հանգիստէն:

Չունին մէջէն դժուարաւ քայլ տունող այս երկու խեղճերուն նայելով ըսի ես ինծի. Ահաասիկ օրինակ մը բաղմա թիւ անդարձ հոգիներուն որ կը գտնուին մեր ժողովուրդներուն մէջ: Երջանիկ չեն, անօթութենէ կը մեռնին իրենց հողիները: Դուրսն են, ցուրտէն կը դողան: Սակայն ճիշդ իրենց քով կայ թողութեան և խաղաղութեան օրհնեալ ապաստանարան մը աստուածային սիրով տաքցած: Իրենց բոլոր ընելիքն է միայն մտնել դռնէն: Յիսուս Քրիստոս կը դռնէ, «Ես եմ Դուռը» և դուրսի ցուրտ, տխուր մթնոլորտին մէջ ուր մեղաւորներ բաղմութեամբ կ'երթան կու գան կը հնչէ սա քաղցր հրաւերը. «Եկէք ինծի, բոլոր յողնած ու բեռնաւորածներ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ»:

Անշուշտ, եթէ վերոյիշեալ գեղեցիկ տուններէն մէկուն տէրն այն իրիկուն բանար իր մեծ դուռը և հրաւիրէր այն երկու խեղճերը՝ ներս մտնել և աղուոր ճաշ մը ընել, ուրախութեամբ պիտի ընդունէին հրաւերը:

Սակայն թերևս, ով ընթերցող, անապաշխար և ապերժանիկ մեղաւոր ես դուն և կը թափառիս դեռ փրկութեան փարախէն հեռի: Հոգիդ անթի է բաներու զորս դեռ չես ստացած: Հոգեւորապէս անտուն ես թէ՛ այս աշխարհի համար, թէ՛ հանգերձեալին: Խորհէ պահ մը թէ Քրիստոս ի՞նչ կը խոստանայ ըլլալ քեզ և ընել քեզ համար: Ինքն է թողութեան Դուռը, նոր կեանքի Դուռը, երկնից Դուռը, միակ Դուռը: «Թէ որ մէկը ինչպէս ներս մտնէ՝ պիտի փրկուի»: Բայց մտնելու ես Սնոր և գործածելու ես զնա ճիշդ այնպէս ինչպէս կը գործածես դուռն այն օթեանին ուր մտնել կ'ուզես: Նախ պարտիս անկեղծութեամբ հասկնալ այն բաներուն զորս միայն Քրիստոս կարող է տալ: Երկրորդ, պարտիս շփուել դուռը որ բացուի քեզ: Երբեմն անկեղծ հաւատոյ ամենէն մեղմ բախիւնով լայն կը բացուի դուռը: Երբեմն երկար ժամանակ չբացուիր, այնպէս որ զարնող հոգին կը սարսուռաց դուրսը մեղաց պող հովերէն և կը յօժարի ներս մտնել հրաժարելով իր հպարտութենէն և թողլով իր յամառ անհաւատութիւնը: Ուրիշներ չեն յօժարիր դուրսը թողուլ իրենց սիրելի մեղքերը: Դուռը կը բացուի միայն անկեղծ զղջացողին:

Անկեղծութեամբ կ'ուզե՞ս փրկուիլ: Կ'ուզե՞ս խկապէս ըլլալ աւելի աղէկ այր մը, կին մը, և անմահ էակի մը վայել կեանքով ապրիլ: Ուրեմն փորձէ դուռը: Չես կրնար քրիստոնէի կեանք ունենալ ուրիշ ճամբով: «Մն որ դուքն չմտնեմ, հապա ուրիշ տեղէն կ'ելլէ», երբեք չկրնար Աստուծոյ ընդունելի ըլլալ կամ անոր ծառայել: Ինչ տարօրինակ ընթացք կը բռնեն մարդիկ իրենց հոգեւոր երջանկութեան նկատմամբ: Ինչ տարօրինակ ընթացք բռնած ես դուն: Ո՞րչափ այլանդակ պիտի ըլլար ընթացքդ, եթէ հիւրասէր բարեկամէ մը ճաշի հրաւիրուելով փորձէիր պատուհաններէն մտնել անոր տունը, կամ պարտէզին պատէն վեր ելլել և կամ ջանայիր պատին տակէն ծակ մը բանալ փորելով: ահա նոյնչափ այլանդակ է ընթացքդ: Հրաւիրուած ես մեծ դուռէն մտնել: Ինչո՞ւ չքաշես զանգալը կամ չզարնես դուռը: Շատեր կը ճաննամ որոց ջանքը և ճիգն է իրենց բարոյականութեան սանդուխով Աստուծոյ օթեաններուն պատերէն վեր ելլել: Ուրիշներ կ'աշխատին ապաշխարանքի և ծիսական արարողութիւններու միջոցաւ մուտքի ճամբայ մը բանալ:

Աւելի շատեր ալ կը մերժեն Քրիստոսի պայմանները և կը փորձեն ուրիշ միջոցներ որովք Սատանան կը խաբէ զանոնք: Այսինչ բարեկամն եկեղեցի կու գայ, մտիկ կ'ընէ քարոզներուն, կը կարգայ իր Աստուածաշունչը և կ'ըսէ թէ իրօք կ'ուզէ քրիստոնէայ ըլլալ: Այսու ամենայնիւ, միշտ դուքն հեռի կը թափառի, չգար առ Քրիստոս: Երկու խեղճերուն նման, որոց վրայ խօսեցայ, անտուն մեղաւոր է նա, փշրանաց կողմն առած կը թափառի առանց բաւական անունի: Բոլոր ժամանակ օգին մէջ յստակ կը հնչէ սա Աստուծային ձայնը. «Ես եմ Դուռը, թէ որ մէկը ինչպէս ներս մտնէ՝ պիտի փրկուի»: Ս. Զ.

ՄԵՐ ՀԻՄԱ ԱՊՐԵՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՈՐՀԱԿԱՆ ԸՆԴԱՆ

5.

[Խմբագրական]

Դարձեալ, իբրեւ քրիստոնէայ չնորհակալ ըլլալու ենք որ հիմա կ'ապրինք, վասն զի եկեղեցին սկսած է աւելի կատարեալ կերպով ըմբռնել Աստուծոյ նկարագիրը: Կրօնի նպատակն է դարձնել զմեզ այն Աստուծոյ որմէ հեռացած են մեր միտքը եւ սիրտը: Պարտիմք զգալ թէ Աստուած մեզ աւելի մօտ է քան որ եւ իցէ ուրիշ էակ, եւ թէ մեր բոլոր յարաբերութեանց ամենէն սերտը եւ կարեւորն այն է զոր ունինք Անոր հետ: Ոչ միայն չենք հասած մենք այս վիճակին, այլ եւ շատեր շատ հեռի են անկէ: «Բոլորովին իրենց մտքին մէջը Աստուած չկայ», եւ այնպէս կ'ապրին եւ կը շարժին որպէս թէ Աստուած չկայ: Այս ոչ միայն մեղք, այլ եւ կորուստ է: Աստուծոյ զանաւ է այն վստահութիւնը եւ ծառայութիւնը որ անոր իրաւունքն են. բայց աստի, զրկել է մեր հոգիներն իրենց բարձրագոյն զարգացումէն: Երգեհոնը կրնայ քանի մը բանալի ունենալ եւ անոնցմէ մին կրնայ մասնաւոր անուշութիւն եւ զօրութիւն ունենալ: Եթէ միշտ գոց պահուի այդ բանալին, կրնանք գործածել երգեհոնը եւ եղանակ հանել անկէ, բայց երբեք պիտի չլսենք անոր ճութագոյն ձայնը: Սմին նման աղնուագոյն առաքելութիւնները եւ բարձրագոյն յատկութիւնները զորս հոգին կաւոր է ցուցնել՝ կրնան ի յայտ գալ երկնաւոր Հօր հետ սիրալի եւ որդեական յարաբերութեան միջոցաւ: Արքայաժողով, Պօղոսի, Ոսկերեւանի եւ Գրիգոր Լուսաւորչի նկարագրէն հանեցէք այս աղբիւրէն եկող բոլոր տարրերը, յայնժամ շատ բան չմնար հիացման արժանի: Զմարդիկ բարոյապէս զարգացնելու այլ եւ այլ միջոցներ կան, բայց արդիւնաւորագոյն մեթոտը պիտի ըլլայ առաջնորդել զանոնք իրենց Արարիչը սիրելու եւ Անոր վստահելու: Սակայն Անոր զօնաւոր համար պարտին ճանչնալ զնա:

Չենք կրնար լիովին ըմբռնել զԱստուծոյ, վասն զի անհուն է, բայց կրնանք ունենալ անոր նկարագրին վրայ թէ եւ անկատար բայց ճշմարիտ գաղափար մը: Չեմ կրնար ես տեսնել ընդարձակ ովկէանու ամբողջութիւնը, բայց կրնամ գիտնալ զայն լեցնող ջուրին հանգամանքը: Նմանապէս չեմ կրնար չափել Աստուծոյ սէրը, բայց կրնամ գիտնալ թէ «Աստուած սէր է»: Չեմ կրնար լիովին հասկնալ թէ ինչպէս անարատ եւ

կատարեալ է անոր սրբութիւնը, բայց կրնամ գիտնալ թէ նա սուրբ է: Բաւական չէ գիտնալ թէ կայ ամենակալ Աստուած մը, պարտիմք գիտնալ թէ ինչ տեսակ էակ է նա: Կրնայինք Հոռմէական վաղեմի դիցաբանութենէն կտրել հանել ամէն անարկութիւն ուրիշ Աստուածութեանց, եւ հաւատալ Արամազդայ նկարագրին ունեցող Եհովայի մը: Կրնայինք գիտնալ Հնդկաց սրբազան գիրքերուն եւ Աստուծոյ գաղափարն անել վիշնուի նկարագրութենէն: Բայց դարձեալ պիտի չճանչնայինք զԱստուծոյ: Երեւակայական էակ պիտի ըլլար Աստուածը զոր պիտի պաշտէինք մենք: Աստուածաշունչը կարգացողներն անգամ յաճախ մոլորած են: Անցեալ դարերու մէջ կրօնական ուսուցիչները շատ կը խօսէին եւ կը գրէին Աստուծոյ անարկու ստորագրելիքներուն վրայ եւ կը ջանային վախճնել զմարդիկ որպէս զի Անոր ծառայութիւն ընէին: Երբեմն խօսելու ենք օրէնքին խստութեան վրայ, բայց զիրքը որով Աստուած ինքզինք մեզ կը յայտնէ գլխաւորապէս՝ Հօր գիրք է, եւ ստորագրելը զոր ամենէն աւելի կը չեղտէ Աւետարանը: Անոր անհուն սէրն է: Միւս ծայրայեղութեան չեթթանք եւ չանդիտանանք Աստուծոյ արդարութիւնը: Աստուած անտարբեր չէ իր արարածներուն նկարագրին նկատմամբ: Թոյլ իշխան մը չէ որ նոյն աչքով նայի բարիին եւ չարին: Նա է նաեւ Դատաւորը որ պիտի վարձատրէ ամէն մարդ իր գործերուն համեմատ: Նա է բացարձակ Տէրը որ «ամէն բան իր կամքին խորհրդով ի գործ կը դնէ»: Առանց այս հանգամանքներն ունենալու, կատարեալ Աստուած չէր ըլլար: Սակայն անոր նկարագրին եւ մեզ հետ ունեցած իր յարաբերութեան կեղծանական իրողութիւնն է սէր: Յիսուս Քրիստոս եկաւ որ յայտնէր մեզ Հայրը, եւ Աստուծոյ վրայ լաւագոյն կամ կատարեալագոյն գաղափարն այն է զոր կը ստանանք Քրիստոսի կեանքն ուսումնասիրելով: Նա կամաւ իր անձը մարդոց փրկութեան համար պատարագ ընելով կը ցուցնէ անսահման սէր: Այժմու Աստուածաբանութիւնն ալ կը ծանրանայ մասնաւոր այս կէտին վրայ, եւ ուստի այժմու գաղափարն Աստուծոյ նկարագրին վրայ՝ աւելի ուղիղ է քան զայն որ ընդհանուր էր անցեալ դարերու մէջ:

Դարձեալ, չնորհակալ ըլլալու ենք որ հիմա կ'ապրինք, վասն զի գործնական Քրիստոնէութեան ժամանակ է ներկայս: Եկեղեցին սկսած է սորվիլ թէ ինք աշխարհի մէջ կը գտնուի բարիք գործելու համար: Թէ գոյութիւն ունի ինչպէս իրեն նոյնպէս աշխարհի համար: Ծգնաւորին խուցը եւ որբանոցն երկու տեսակ բարեպաշտութեան տիպեր են: Անցելոյն մէջ բազում բարի մարդոց իմաստասիրութիւնն էր «Որչափ կրնամ հեռացիր այս ամբարշտ աշխարհէն»: Այժմ զբացուած պարտականութիւնն է «Աշխարհի մէջ կեցիր որ անոր ընես ամէն կարելի բարիք»: Անթիւնները կերակրել, տգէտները կրթել, սիրոյ եւ համակրութեան լոյսը խաւարած կեանքերու մէջ սփռելու ջանալ, մոլորեալներու եւ մոլիներու ձեռքէն բռնել եւ ապաշխարութեան եւ առաքելութեան առաջնորդել, պարտականութիւններ են որ երբեք այսքան զգալի եղած չէին առաջ: Քրիստոնէական գործունէութեան քանի նոր ձևեր կան: Կոյրերու կրթութեան յատուկ առաջին յաջող հաստատութիւնն հիմնուեցաւ 1784ին ի Գաղղիա, եւ 1791ին յԱնգլիա:

Հիմա, միայն Անդրիոյ մէջ նոյնպիսի 23 հաստատութիւն կայ: Դարս տեսած է նոյն- չափի եւ աւելի մեծ յառաջդիմութիւն բարե- սիրական ամէն տեսակ ձեռնարկի մէջ: Հազարաւոր որբեր, խուլեր, անկեալ ձե- րունիներ, եւ ուրիշ դասակարգի դժբախտ- ներ պատճառ ունեցած են շնորհակալ ըլլա- լու որ կ'ապրին այնպիսի դարու մը մէջ յորում անկեղծոյցներ բաց են իրենց առ- ջեւ, եւ հազարաւոր բարի մարդիկ ալ նոյն- չափի պատճառ ունին շնորհակալ ըլլալու, վասն զի ձաշակած են այն ուրախութիւնը որ կը բխի իրենց գործութիւնը եւ դրամը ուրիշներուն ի նպաստ գործածելէն: Հիմա աւելի կը հասկցուի եւ կը յարգուի քան առաջ՝ Մատ. ԻՆ. պիտոյն վերջին համարնե- րուն մէջ պարզուած սա մեծ ճշմարտու- թիւնը թէ այն որ կը կերակրէ անօթիները, կը հիւրընկալէ օտարականները, կը հագուե- ցնէ մերկերը, եւ յայց կ'երթայ հիւանդ- ներուն եւ բանտարկեալներուն, բուն իսկ ֆրիստոսի կը ծառայէ այդ միջոցներով: Չենք կրնար միտք բերել գործուելու բա- րիք մը կամ վերցուելու չարիք մը, զոր գործելու կամ ջնջելու նպատակաւ կազ- մուած կամ կանգնուած չըլլայ ընկերու- թիւն մը կամ հաստատութիւն մը:

Դանի մը բաներ յիշեցինք ցուցնելու հա- մար թէ ինչու շնորհակալ ըլլալու ենք որ հիմա կ'ապրինք: Բայց աւելի աղէկ պիտի չըլլար ապագային մէջ ապրիլ եւ յոյժ աւելի աղէկ՝ Հազարամեային ժամանակ ապրիլ: Անշուշտ մեծ արտօնութիւն պիտի ըլլար այդ, բայց Աստուած որ կատարեալապէս կը ճանչնայ զմեզ՝ ընտրած է որ հիմա ապ- րինք մենք: Եւ թերեւս Հազարամեային գալստեան նպատակն աւելի մեծ արտօնու- թիւն է քան անոր ժամանակ ապրիլը: Թերեւս աւելի նախանձելի է դանուիլ ա- նոնց մէջ որ կ'աշխատին շինել հոգեւոր սուրբ տաճարն ուր ապագայ սերունդը պիտի երկրպագեն քան գտնուիլ այն եր- կըրպագողներուն մէջ: Թերեւս ամենէն ընտիր բաժինն է աշխարհի փրկութեան համար ի գործ գրուած ջանքերուն եւ զո- հողութիւններուն մասնակցիլ եւ ապա եր- կինքէն վար նայիլ եւ դիտել մեր դա- ւակները եւ մարդոց բոլոր զաւակները, մինչ կը վայելին մեր աշխատութիւններուն պտուղը:

Նաեւ, մենք չենք գիտեր թէ ապագան ինչեր պահած է մեզ համար: Ներկան ան- ցելոյն հետ բաղդատելով կը զգանք թէ մեծ բան է այսպիսի ժամանակի մէջ ապրիլը: Մեծ բան է պատանի ըլլալ հիմա եւ պատ- րաստուիլ արժանաւոր դեր մը խաղալու քսաներորդ դարուն մէջ, որոյ սեմէն պիտի անցնինք քիչ ժամանակէն եւ որ կը հաւա- տանք թէ սքանչելի բաներ պահած է մարդ- կութեան: Սակայն այսպիսի արտօնութիւնն ունի իրեն համապատասխանող պատասխա- նատուութիւն: Աստուած օգնէ մեզ որ ապրինք արժանաւոր կերպով եւ մեր հա- մակրութեամբ եւ մեր ջանքերով յաջողցնենք եւ յառաջ տանինք ամէն ինչ որ բարի եւ օգտակար է յառաջդիմութեան այս դա- րուն մէջ:

Վ Ե Ր Ջ

ԻՏԱԼԻՈՅ, ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ- ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալիա բաղմամարդութեան եւ հարըս- տութեան մասին միւս մեծ տէրութիւննե- րէն շատ ետ կը մնայ, եւ իր յուսահատա-

կան գանձային կաջութիւնը արդիւնք է քաղաքականութեան մը որ երկրին ամէն տարի ընել կու տայ իր երեք անգամը հարստութիւն եւ բաղմամարդութիւն ու- նեցող պետութեան մը համար իսկ ծանր ծախքեր: Հանրային պարտքն է հիմա իբր 12,000,000,000 ֆրանք, եւ տարին եկա- մուտին 600,000,000 ֆրանքէ աւելին այդ պարտքին տոկոսին կ'երթայ: Նաեւ, իտալական մեծ բանակին տարեկան ծախքն է իբր 250,000,000 ֆրանք եւ նաւատոր- մինը՝ 100,000,000 ֆրանք: Անցեալ ութ տարիներուն մէջ իտալիոյ տարեկան մի- ջին ծախքն էր իբր 1,900,000,000 ֆրանք, եւ միջին եկամուտը գրեթէ 100,000,000 ֆրանք պակաս: Այս յառաջ բերած է պարտքի աճում եւ նպաստած է դրամատանց գայ- թակզութիւններու եւ այն իւրաքանչիւր- թեանց որոնց ենթարկուած են թէ՛ սեղա- նաւորները եւ թէ՛ դիւանագէտները: Գո- յացնելու համար տարեկան եկամուտը որուն միջին գումարն է 1,800,000,000 ֆրանք, որ սակայն անցեալ տարի 1,666,000,000 ֆրանքի իջաւ, իտալական կառավարութիւնը գրեթէ ամէն երեւակայնի բանի վրայ տուրք կը դնէ: Անցեալ տարուան ներածեալ ապրանքներուն մաքսատուրքէն գոյացաւ 231,000,000 ֆրանք, եկամուտէն՝ 233,000, 000, ծխախոտի մեքսովաճառէն՝ 193,000,000, աղի մեքսովաճառէն՝ 63,500,000, կալուածի տուրքէն՝ 106,000,000, տուներու տուրքէն՝ 84,000,000, արձանագրութեան տուր- քէն՝ (այլ եւ այլ ձեռնարկներէ առնուած տուրք) 62,700,000, թղթագրոյմի տուրքե- րէն՝ 73,300,000, ժառանգութեան տուրքե- րէն՝ 36,300,000, հարկերէն՝ 33,000,000, դիւղերէն քաղաք տարուած այլ եւ այլ հա- սարակ առարկաներէ առնուած տուրքերէ՝ 69,000,000, վիճակահանութեան տուրքերէ՝ 76,000,000 ֆրանք: Ասոնց վրայ աւելցնելու է պետական երկաթուղիներէ, թղթատարու- թիւնէ եւ հեռագիրներէ, եւ ուրիշ ինչ ինչ նուազ կարեւոր աղբիւրներէ գոյացած հա- սոյթը: Իտալացիք քաջ գիտեն տուրք դնե- լու սկզբունքը, սակայն չունին կարողու- թիւն տանելու այն բեռերը զոր իրենք իրենց վրայ կը դնեն:

Ռուսիա ընական ամբաւ ճոխութեան աղբիւրներ ունեցող պետութիւն մըն է. սակայն կառավարութեան որոշած ծանր ելեւմտացոյցը առանց դժուարութեան գո- հացնելու չափ չէ աճած իր հարստութիւնը: Իր 1,000,000,000 ըուսլիէ աւելի եկամուտը հազիւ բաւեց ծախքերուն անցեալ տար- ւոյ որ կատարեալ խաղաղութեան տարի էր: Մէկ ըուսլ կ'ընէ իբր 4 ֆրանք, ուստի Ռուսիոյ կառավարութեան տարե- կան եկամուտն է 4,000,000,000 ֆրանքէ աւելի: Այս գումարին գրեթէ 800,000,000 յատկացուցաւ հանրային պարտքին, 925, 000,000 ըւանակին ծախուց, եւ 200,000,000 ը- նաւատորմին ծախուց: Ռուսիա իր 4,000, 000,000 ֆրանքի եկամուտը կը հաւաքէ այլ եւ այլ աղբիւրներէ, որոց ամենէն կա- րեւորներն են անուղղակի տուրքերը: Այն- պէս որ մաքսատուրքերը անցեալ տարի գոյացուցին իբր 540,000,000 ֆր., ոգելից ըմպելեաց տուրքը՝ 1,028,000,000, ծխախոտի տուրքը՝ 120,000,000, թղթագրոյմի տուրքը՝ 244,000,000, շաքարի տուրքը՝ 114,600,000, նաւթի եւ լուցկիի տուրքը՝ իբր 96,000,000, կալուածէ եւ անհատական ստացուածքնե- րէ, առեւտրական գործի արտօնադրերէ եւ դրամագլխէ ուղղակի հաւաքուած տուրքերը

գոյացուցին իբր 380,000,000 ֆր.: Ռուսիա ընդարձակ երկիրներու տէր ըլլալով, պե- տական կալուածներէ իր հաւաքած եկա- մուտը իբր 542,000,000 ֆր. էր, եւ դիւ- ղացուց եւ ստրուկներուն կալուածները փրկելէն գոյացաւ 308,000,000 ֆր.: Հան- քերը, թղթատարները, հեռագիրները, եւն. գոյացուցին 152,000,000 ֆր.է աւելի: Ա- սոնք սովորական եկամուտներուն գլխա-ւոր աղբիւրներն են, եւ հազիւ կը բաւեն յարաճուն ծախքերուն:

Աւստրիա-Հունգարիոյ պետութիւնը, իր ամբողջութեամբ, բաղդատաբար քիչ պէտք ունի հանրային եկամուտի, բաց ի կայ- սերական բանակը պահելու համար հար- կաւոր գումարէն: Երկեակ միապետու- թիւնը արտօնութիւն ունի քանի մը չա- վաւոր մաքսատուրքերու զուտ հասոյթ- ները գանձել, սակայն եկամուտի իր գլխա-ւոր աղբիւրն է Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ ուրոյն ուրոյն գանձարաններուն վճարած ուղղակի գումարները, որուն 70 առ հար- իւրը կը վճարէ Աւստրիա եւ 30 առ հար- իւրը՝ Հունգարիա: Աւստրիա-Հունգարիոյ հանրային գործերը անցեալ տարի պա- հանջեցին իբր 144,000,000 ֆիորին (մէկ ֆիորին կ'ընէ իբր 2 ֆրանք): Այս գումա- րին 42,000,000 ֆիորինը գոյացաւ մաքսա- տուրքին աւելորդէն, 100,000,000 ըւճարե- ցին Աւստրիա-Հունգարիոյ գանձերը: Այս 144,000,000 ֆիորինին իբր 138,000,000 ծախսեց Պատերազմական Նախարարութիւ- նը: Մնացեալը յատկացուցաւ Արտաքին Գործոց եւ Ելեւմտից Նախարարութեանց ծախքերուն:

ԹԷ ԻՆՉ Է ԲԱՆ ՄԸ ԿՇՈՒՆԸ

Կշռելու գործողութիւնը այնչափ ընտանի է ամէն մարդու որ շատեր չեն խորհիլ թէ իրապէս ինչ տեղի կ'ունենայ երբ բան մը կը կշռուի: Այդ գործողութեան կը դի- մենք իբրեւ առձեռն պատրաստ եւ դիւ- րին միջոցի մը երբ կ'ուզենք գտնել մար- մինի մը զանգուածը, այսինքն անոր պա- րունակած նիւթի քանակը: Բան մը կշռելը ուրիշ բան չէ բայց միայն բաղդատել երկ- րիս այդ մարմնոյն վրայ գործած ձգողու- թիւնը ծանօթ զանգուածով ուրիշ մարմինի մը վրայ գործած ձգողութեան հետ: Երբ կշիռքի մը երկու նիւթներուն մէջ գտնուող մարմինները հաւասար զանգուած ունին, երկիրս զանոնք կը քաշէ հաւասարապէս եւ կշիռքին ձողը հորիզոնական դիրք կ'առնէ, յայնժամ հաւասարակշռութիւն գոյացած է: Եւ երկու նիւթներուն մէջ գտնուող նիւ- թերը ծանրութեամբ հաւասար կը համար- ուին: Սակայն երկրիս ձգողութիւնը իր մակերեսին մօտ գտնուող նիւթի մը վրայ կ'ախեալ է այդ նիւթին երկրիս կեդրոնէն ունեցած հեռաւորութիւնէն, այնպէս որ քաշը աւելի թեթեւ կը կշռէ լեռան դաղաթը քան վարը հովտին մէջ: Մարմիններուն ծանրութիւնները կը զանազանին իրենց գիրքին համեմատ երկրիս մակերեսին վրայ, եւ մի եւնոյն մարմինը աւելի ծանր կը կշռէ բեւեռներուն վրայ քան հասարակածին վրայ: Վասն զի բեւեռներուն վրայ այդ մարմինը երկրիս կեդրոնին աւելի մօտ է, եւ երկրիս ձգողութիւնը իրմէ դուրս գտնուող մար- միններուն վրայ նոյնն է ինչ որ պիտի ը- լար եթէ երկրիս ամբողջ զանգուածը կեդ- կեդրոնացած ըլլար երկրիս կեդրոնը:

Դարձեալ, հասարակածին վրայ երկրիս իր առանցքին վրայ թաւալումը կը միտի

մարմինները առանցքէն վանել եւ անոնց ծանրութիւնը նուազեցնել։ Այնպէս որ, մարմինի մը ծանրութիւնը չէ հաստատուն քանակութիւն մը, այլ կը փոխուի երբ տեղէ տեղ փոխադրուի։ Սակայն եւ այնպէս կշռելու դործողութիւնը անվրէպ եղանակ մըն է մարմնոյ մը զանգուածը որոշելու, վասն զի այս դործողութեամբ պարզապէս կը բաղդատենք երկու ձգողութիւն իրարու հետ, եւ ձգողութեան զօրութիւնները որ կը գործեն այդ մարմնոյն վրայ եւ հաստատուն կշիռներուն վրայ որոց հետ կը բաղդատուի սա, կը զանազանին հաւասարապէս երբ կշիռը մէկ տեղէն ուրիշ տեղ տարուի։ որովհետեւ թէեւ մարմինը թեթեւ կը կշռէ հասարակածին վրայ, նոյնպէս թեթեւ կը կշռէ նաեւ հաստատուն չափը որուն հետ կը բաղդատենք։

Ծանրութեան բաղդատութիւնը ըստ բաւականին պարզ է, բայց կրնանք կշռել նոյն իսկ երկիրս, կամ գտնել անոր զանգուածը։ Ինչ բանի հետ կրնանք բաղդատել զայն։ Հոս, դարձեալ, հարկ է միայն բաղդատել երկու ձգողութիւններ։ Եթէ կարող ըլլանք գտնել զանգուածի մը ձգողութիւնը ուրիշ զանգուածի մը վրայ, եւ յետոյ բաղդատել այս ձգողութիւնը երկրի ձգողութեան հետ նոյն զանգուածին վրայ, այսինքն իր ծանրութեան հետ, խնդիրը կը լուծուի։

ՋՈՒՐԻ ՄԷՋ ԽԵՂՂՈՒՄԻՆ ԶՅԱՅՈՒՄՆԵՐԸ

Սրտածմիրի բան է կանգնել գետեղերը եւ տեսնել խեղդուելու վիճակի մէջ գտնուող ընկեր մը, եւ գրեթէ այնչափ սրտածմիր է մտածել այդպիսի տեսարանի մը վրայ, բայց այսօրինակ պարագայից մէջ շատ անգամ «իբրեւ չեն այնպէս ինչպէս կ'երեւին»։ Զիարդ եւ իցէ ջրահեղձ մահը այնքան սոսկալի չէ որքան թերեւս կ'երեւի տեսողին։ Այսպիսի մահուան մը սոսկուտները կ'աւելնան երբ մարդ խորհի թէ պիտի մղուի գետին տղմուտ յատակը եւ յետոյ պիտի գտնուի անկիւն մը՝ ուռիի ճիւղերով փաթթուած։ Այսպիսի վիճակի մը աղղած սարսափը իսկապէս աւելի մեծ է քան բուն իսկ վիճակը։ Ես ասկէ իբր քսան տարի առաջ այդպիսի փորձառութիւն մը ունեցայ արկածով, խեղդուեցայ եւ գրեթէ հանդերձեալ աշխարհը գացի եւ նորէն դարձայ ետ։

Ընկերով մը հետ կը լողանայինք Օհայո գետին մէջ, Գետեղերը ուր կը գտնուէինք, կար կոճերէ կաղմուած մեծ լաստ մը։ Երկար ժամանակ զուարճացանք լաստէն նետուելով տասնհինգ ոտք խոր ջուրը։ Կը մրցէինք իրարու հետ թէ մենք ո՞վ աւելի շատ խեղինք վեր կը բերէ մէկ անգամուան։ Քանի մը անգամ մխրճեցանք ջուրին յատակը, եւ երբեմն մեղմէ մէկը, երբեմն միւսը կը յաջողէր աւելի շատ խեղի ժողվել։ Վերջին անգամուն թռքերս լաւ մը լեցուցի օդով եւ գետը նետուեցայ հեռին, եւ զլիւլայր գացի յատակը։ Խարխալիւով ըստ մը լեցուն խեղի ժողվելի, աւելի ժամանակ տալով զանոնք փնտռելու համար քան զոր պէտք էր։ Զուրը տաքուի էր եւ խեղդուելու վախ չուներ։ Երբ այլ եւս չէի կրնար յատակը մնալ, արագ մը վեր մղուեցայ, զէպի ջուրին երեսը։ Երբ մէկ կամ երկու ոտք մնացած էր երեսին ելլելու, ընկերս, որ ճիշդ չէր զիտեր թէ ո՞ւր կը գտնուէի, զլիւլայր ցատկեց գետը։ Գլուխը եկաւ դարձեւեցաւ ուղղակի ուսերուն մէջտեղին, եւ թռքերէս դուրս հանել

օդին վերջին մնացորդը, որուն տեղը իսկոյն ջուր լեցուեցաւ։ Անոր իմ վրաս իջնող մարմնոյն ծանրութենէն սոսկալի բաղխելն ստանալով գետին յատակը ինկայ քարի մը նման։ Ահա հոս ստացայ ես խեղդուելու փորձառութիւնս։ Երբ ջուրը խուժեց լեցուեցաւ թռքերուս եւ ստամոքսիս մէջ, այնպէս զգացի թէ սաստիկ կողացաւ ու թեամբ կը տանջուէի, բայց այդ զգացումս անցաւ մէկ երկվայրկեանէն։ Յետոյ մարմինս հանգարտ մնաց գետին յատակը եւ բաղդակներս վար ինկան կուշտերս։

Կէս իրադէտ այն վիճակիս մէջ թուեցաւ թէ կը տեսնէի բոլոր աղղականներս եւ ծանօթներս որք չորս կողմս շրջապատած էին եւ վրաս կը նայէին արտասուալից երեսներով։ Բոլոր իմ կեանքիս զէպերը կը նորոգուէին եւ առջեւէս կ'անցնէին կամաց կամաց։ Կենդանի գոյներով առջեւս կը ներկայանային բարի, չար եւ անտարբեր գործերս։ Մինչեւ անգամ զպրոցի մանկական խաղերս առարկայ եղան ուշադրութեանս։ Գիտէի թէ կը խեղդուէի, եւ կը յիշեմ թէ կը մտածէի, «Այնքան դժուար չէ եղեր խեղդուելը»։ Կը մտածէի թէ ուրկէ պիտի գտնուի մարմինս, եւ կը սոսկայի խորհելով թէ գուցէ երբեք պիտի չգտնուի։ Կը մտածէի նաեւ թէ արդեօք ընկերս ահաբեկած եւ փախած չէ՞ր զին իմ բաղդիւթով, թէ ջուրը մխրճուած էր զիս հոս հոն փնտռելու համար։ Այնուհետեւ մտքիս առջեւ պատկերացուցի թաղումս, եւ թէ ինչպէս հողի կոշտերը բոմբին պիտի հանէին զաղղիս վրայ, երբ գրուի ցուրտ գերեզմանին մէջ, եւ թէ իմ այս արկածս ուրիշ տղոց իբրեւ օրինակ պիտի ցուցնէին անոնց խանդակաթ մայրերը առի զգուշութիւն։

Յետոյ կը թուէր թէ կը լսէի զանգակներու ձայներ որ մեղմով կու գային հեռուանց, բուն իմականջիս մէջի զօղանջիւններով հանդերձ։ Այնուհետեւ սկսայ տեսնել գեղեցիկ պատկերներ։ Ծիրանի դօտիին գոյները կը խաղային աչքիս առջեւը, եւ իրարու հետ խառնուելով կը յօրինէին ամէն տեսակ արտառոց ձեւեր։ Զուներ ոչ ցաւ եւ ոչ երկիւղ թէ ինչ կրնար պատահիլ յետոյ։ Կը թուէր թէ զիւթուած էի առջեւս գտնուող տեսարանէն։ Ամէն բան թեթեւ էր եւ խաղաղ եւ կը շարժէր աստ եւ անդ առանց տեսանքի մղիչ զօրութեան։ Իբր թէ կը նայէի մեծ հայելիի մը մէջ ուր կ'երեւէին ամէն տեսակ գեղեցիկ բաներ զորս ամենէն վառվառն երեւակայութիւնը կրնայ ստեղծել։ Վերջին տեսարանը կ'աւելցնէր շրջակայ բաներուն գեղեցկութիւնը։ Բոլոր աններդաշնակ ձայները զաղրեցան, եւ անոնց յաջորդեց յոյժ մեղմ, յոյժ քաղցր երաժշտութիւն մը զոր երբեք կարելի է մտածել։ Ինձ կը թուէր թէ փոխադրուած էի պայծառ, խաղաղ եւ արեւոտ տեղ մը, որ ոչ չափազանց տաք էր եւ ոչ չափազանց ցուրտ, այլ կը թուէր պարզ աշխարհային օր մը։ Յետոյ ինձ այնպէս եկաւ թէ կը վերանայի գետին եւ կը տատանէի օդին մէջ թեթեւ փետուրի նման։ Հետզհետէ վեր բարձրացայ, մինչեւ այնքան որ երբ վար նայեցայ աշխարհին վրայ այն մեծ բարձրութենէն, ահա բան չէր երեւեր այլ եւս։ Յաջորդ բանը զոր գիտցայ, սա էր որ պառկած էի լաստին վրայ եւ ընկերս վրաս կը նայէր տփոյն երեսով։ Քանի մը անցաւ ջանքերէ ետքը յաջողած էր նա գտնել զիս եւ ջուրէն դուրս հանել։

Ուժով ուժով զիս գլորելով կոճի մը վրայ, յաջողած էր վերստին բորբոքել իմ մէջս մնացած կեանքին կայծը։ Յաջորդ կէս ժամուն մէջ, կարծեմ, շատ մը աւելի նեղութիւն զգացի քան նոյնչափ տեղողութեամբ ժամանակի մէջ անկէ առաջ կամ անկէ ի վեր։ Երբեք պիտի չմոռնամ թէ ինչ զգացում կ'ունենայ ջուրի մէջ խեղդուող մը, բայց չեմ յորդորեր ոչ զոք որ ձեռնարկէ անձին փորձառութեամբ ստուգել այդ զգացումը։ Մեծապատիւ վիճակէ կենդանանալը անտանելի կերպով ցաւագին է։

Ս. Բ.

ՄԱՐՄԻՆԸ ՏԱՎ ՊԱՇԵՆՈՒ ԴԻԴԻՆ ԿԵՐՊ ՄԸ (Է. Պ. Սաւրե)

Կ'ուզեմ ուշադրութիւն հրաւիրել տաքնալու զիւրին կերպի մը երբ ուրիշ եւ աւելի հասարակ միջոցներ չեն բաւեր։ Կերպ մը՝ որ կարծեմ բաւական ծանօթ է բոլորներուն, բայց որ հաւանականապէս յաճախ չ'ործադրուիր։

Այս ձեւը, յոյժ ցուրտ օր մը, յետ միջաւոր, շատ մեղաց թէպէտ արագ կը քայլի։ Ոտքերս եւ ձեռքերս շատ պաղեցան եւ մանաւանդ ականջներս՝ զորս յաճախ պէտք ունեցայ չփել իմ ձեռնոցներով ծանրաբեռնեալ ձեռքերովս։ Պաղած էր նաեւ մորթիս ամբողջ մակերեսը։ Գուրտի այս անհանդ զգացումը ողնայարի սիւնէս մէջ մը վեր կ'ելէր, մէջ մը վար կ'իջնէր, եւ անկէ կը տարածուէր մարմնոյս վրայ նաեւ ոտքերուս եւ ձեռքերուս վրայ։ Համառօտիւ, այնպիսի վիճակի մէջ կը գտնուէի, որուն անտարակոյս փորձն առած է շատ անգամ ամէն այս փոքրիկ յօդուածը կարդացող։ Յետոյ սկսայ մարմնամարզ ընել որմէ յաճախ օգտուած էի առաջ։ Մարմնամարզս էր շուշն խորունկ կերպով եւ բռնի ներս քաշել եւ օդը ներսս թողուլ որչափ ժամանակ որ կրնայի։ Քանի մը անգամ այսպէս ընելէ ետեւ մարմնոյս մակերեսը տաքեալ եւ ընդհանուր հանգստութիւն մը զգացի։ Շարունակեցի եւ ահա տաքեալ սկսան ստաճ ականջներս ալ, հանոյական տաքութիւն մը ստացան։ տաքեան նաեւ ձեռքերս եւ ոտքերս, եւ այնպիսի հանգստութիւն մը զգացի որ իբր թէ բարկ կրակի մը զէմ տաքացած էի։

Այս պարզ մեթոտին միջոցաւ ձեռք բերուած հանոյական արդիւնքը թերեւս քանի մը պատճառներէ յառաջ եկած էր։

Հարկաւ ցուրտը կը պաղեցնէ մարմնոյ մակերեսը, եւ կը կծկեցնէ մորթին երեսը գտնուող երակները, սովորաբար նախ ներգործելով ձեռքերուն, ոտքերուն եւ ականջներուն եւ յետոյ մարմնոյս մակերեսին առ հասարակ։ Երակներուն կծկուելուն պատճառաւ աւելի քիչ արիւն կու գայ մասնաշաղկապներուն մակերեսը, եւ արիւնը անաղաղամեքուր մակերեսը, եւ արիւնը անշարժ վիճակ կ'ունենայ, որով մարմնոյն հիւսկէնները աւելի քիչ կարող կ'ըլլան ցուրտին զէմ դնելու։ Խոր եւ բռնի ներշնչումը ոչ միայն զրգիւս կու տայ արեան հոսանքին՝ որով մկաններն ուղղակի գործողութեան մէջ կը դրուին, այլ նաեւ ճնշելով եւ ընդարձակելով թռքերը, արեան հոսումը մեծապէս կ'արագանայ եւ հետեւապէս անոր քանակը կ'աւելնայ այս գործաբանաց միջոցաւ, եւ որովհետեւ կ'աւելնայ ներս չնչուած թթուածինին քանակութիւնը, այս հաւաքուած առատ արիւնը բոլորովին կը տոգորուի թթուածինով, եւ հետեւապէս աւելի ջերմութիւն յառաջ կու գայ։

Շատ անգամ մարդ պարագայից բերմամբ նշաւակ կ'ըլլայ ցուրտի, զոր օրինակ երբ ցուրտ ժամանակ կառք կամ ձի կը հեծնայ, կամ կանգնած կը մնայ, եւն. երկար կամ կարճ միջոց մը, եւ ահա սաստիկ եւ մինչեւ անգամ մահացու հիւանդութենէ կը բռնուի, արեան համախոնուութեան արդիւնք, ինչպէս՝ կողացաւութիւն (սալվէն), թոքատապ (սֆէլէր ի-ֆէ-նէ-է-է), եւ հնթակայ կ'ըլլայ այն-պիսի ակտերով՝ որ դիւրաւ կը զրգոնեն ներքին գործարանները պատող եւ տկարացած թաղանթներուն արեան շրջանը որ տեղի կ'ունենայ միշտ առանց յատուկ աշխատութեան, Այս բաները պէտք է զանց ընել կամ մոռնալ:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՍՏՈՒԾՄԷ Ի ԶՍՏ ՄԷԿԸ ԶՈՒՆԻՍ

«Աստուծոյ ի զատ, ալ մէկը ինծի չմնաց հիմա,» ըսաւ խեղճ որբեւարի տիկինը իր նեղութիւնները մեր բարեկամին առջեւը թափած ատեն:

Իր պատմութեանը նայելով՝ վշտաց խորունկ ջուրերէն անցած էր, ու, ինչպէս որ ըսաւ, իրեն ինկած բաժինէն աւելի նեղութիւն քաշեր էր: Իր երկու տղոցը մին ջուրին մէջ խեղդուեր էր, միւսն ալ լուսնոտներու հիւանդանոցը դրուած էր: Իր եղբայրն ու քոյրը մեռած էին: Դեռ երեք շաբաթ առաջ ալ իր էրկը թաղած էր, ու ինքը միմիայն աղքատութեան մէջ մնացեր էր: Օրն ի բուն, ըսաւ ինքը, կսկիծի մէջ եմ. առաւօտն ալ արթնցած ատենս կը նայիմ որ անկողինիս բարձը արցունքով թրջած է: Ամեն բաներս հատած լինցած են եւ Աստուծոյ ի զատ մէկը չմնաց ինծի հիմա:

«Աստուծոյ ի զատ մէկը չմնաց ինծի հիմա,» կ'ըսես, ո՞վ խեղճ, կոտորած սիրտ պանդուխտ. բայց կը ճանչնաս Անիկա, որ դեռ մնացած է քեզի: Զգացի՞ր ես Աստուծոյ բարի ըլլալը, նաեւ ճաշակած ես զԱյն որուն համար Սաղմոսերգուն կ'ըսէ, ճաշակեցէք եւ տեսէք զի քաղցր է Տէր: Թէ որ չէ, զարմանք չէ ուրեմն որ նեղութիւններդ քու տանիս կարողութենէդ ծանր են: Վաղէ անոր քու բնուիդ: Տէրոջը սպասէ: Զօրացիր ու սիրտդ թող զօրանայ: Ալ Տէրոջը սպասէ, կ'ըսեմ, ինչու որ յայնժամ պիտի ըսես, «Օրհնեալ ըլլայ Տէրը որ լսեց իմ աղօթքիս ձայնը: Տէրը իմ զօրութիւնս ու իմ ասպարս է. իմ սիրտս անոր յուսացաւ ու ես օգնութիւն գտայ. ուստի սիրտս ուրախացաւ, ու ես իմ երգովս զանիկա պիտի գովեմ»:

«Աստուծոյ ի զատ, ալ մէկը ինծի չմնաց հիմա,» կ'ըսես ո՞վ խեղճ, երեսի վրայ մնացած որբեւարի, փոթորիկէ զարնուած անմիտ թորմանի: Զիս գիտեր թէ Ան որ քեզ վերաւորեր է՝ կրնայ ալ բռնել, ու Ան որ քեզ որբեւարի ձգեր է՝ քու ընկերէդ աւելի կ'ըլլայ քեզի, ու տղաքներու ու աղջիկներու ժառանգութենէդ աւելի աղէկը կուտայ քեզի: Որչափ որ արամութիւնով լեցուն ալ է քու բաժակդ, խաղաղութիւն եւ ուրախութիւն կրնայ ըլլալ տակաւին քու բաժինդ, վասն զի խոստմունք եղած է թէ «Եկէ՛ք ինծի, բոլոր յոգնած ու բռնաւորածներ, եւ ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ» (Մատ. ԺԱ. 28):

«Աստուծոյ ի զատ ալ մէկը ինծի չմնաց հիմա,» կ'ըսես ո՞վ խեղճ, աղքատութենէ զարնուած սգաւոր: Զիս գիտեր թէ երկիրը Տէրոջն է, ու անոր լիութիւնը, արծաթը

ու ոսկին, անտառին գազանները ու հազարաւոր բլուրներուն վրայի կենդանիները: Բու փափաքածդ իր ունեցածներուն չափ չէ: Անանկ բան մը չկայ որ քեզի աղէկ ըլլայ ու ինքը չկրնայ տալ քեզի: Ինքը կրնայ քու արցունքներդ սրել, կոտորած ոսկրներդ վաթթել, արամութիւնդ ուրախութեան փոխել, ու քու սիրտդ ու բերանդ փառաբանութեամբ լեցունել:

Ելիր, աշխատէ, կոտորած սիրտ պանդուխտ: Դէպ ի յառաջ ճամբայ առ: Երեսի վրայ մնացած որբեւարի, դէպ ի հայրենիդ նայ: Աղքատութիւնով լեցունած սգաւոր, թէ որ Աստուծոյ մնացեր է քեզի, ուրեմն աւելի պարտաւոր ես տասը լար ունեցող քնարով զԱյն գովել քան թէ քնարդ ունենիներէն վար կ'ախել: Գնա համարձակութեամբ ան բոլոր աշխարհին համար միշտ բաց եղող Շնորհաց աթոռին: «Խնդրեցէ՛ք, ու պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէ՛ք, ու պիտի գտնէք. դուռը զարկէ՛ք, եւ պիտի բացուի ձեզի» (Մատ. Է. 7):

Կ. պոլիս

ՅԱԿՈԲ Պ. ՊԱՍՏԱՅԵԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ ՔՐԴԱՍՏԱՆԷ

Պատ. Թովմաս Մկրտչեան, Փարզինի հովիւը, հրաւիրուած է ի Բիւսէ Հաղորդութեան խորհուրդը մատակարարելու եւ այդ առթիւ իր տեսածները կը հաղորդէ. «Ուրբաթ դացի հոն: Շաբաթ օր քաղցր խօսակցութիւններ ու տեսակցութիւններ ունեցանք. Իրիկունը աղօթքի ժողով ունեցանք, որուն առաջնորդեց Պ. Յովհաննէս Խաչատուրեան, տեղւոյն քարոզիչը: Կիրակի առաւօտ մկրտութիւն եղաւ, եւ մկրտուեցան չորս տղայ ու աղջիկ: Կէսօրին եկեղեցւոյ անդամոց ժողով եղաւ: Ժամէ մ'աւելի խոստովանութեամբ եւ սրտառու զօթքներով անցուցինք: Իրիկունը Տէրունական Ընթրիքը մատակարարուեցաւ: Սեղանին մօտեցողներէն շատերը արտասուելից աչքեր ունէին: Աստուած յայնապէս իր Սուրբ Հոգւովը այցելելով իր եկեղեցւոյն՝ խաղաղութեամբ եւ սիրով լեցուց ամենուն սրտերը: Ընթրիքէն ետեւ բոլոր եղբարք իրենց սովորութեան համեմատ ժողովեցան մեր քով եւ մինչեւ ժամը չորս դարձեալ կրօնական քաղցր խօսակցութիւններ ունեցանք»:

Նոյն տեսակ ուրախակի կիրակի մի անցուցած է ի Հալտայ: «Եկեղեցւոյ անդամոց աղօթքի ժողովոյն մէջ ամենն ալ աղօթեցին առանց բացառութեան: Հաղորդութեան ժամանակ պաշտաման տեղը լեցուած էր: Ոչ միայն հաղորդականք, այլ եւ ամբողջ բաղնիքները խիստ զգածուած վիճակի մէջ էին...: Խնդրուեցաւ որ ուրիշ անգամ աւելի յաճախ տրուին իրենց այս տեսակ հոգեւոր ուրախութիւն տուող առիթներ»:

Փարզինի նկատմամբ ալ հետեւեալը կը գրէ. «Այս տարի երկու տուն աւելցան մեր թուոյն վրայ: Երիտասարդ մ'ալ այս օրերս մեծ հալածանք ու նեղութիւն կը կրէ հօր, մօր, եղբօր եւ կնոջ կողմանէ: Եղբայրը քանի մ'անգամ ապտակած է զինք Տէրոջ խօսքն իրենց խօսելուն համար: Հիմա աւելի շատ կը նեղեն զինք, որովհետեւ կիրակի օր առնուած բան չուտեր եւ մանաւանդ որովհետեւ պահքը կ'ուտէ որ է չարագոյնն ըստ իւրեանց կարծեաց: Գիշեր մը վոնտած են զինք տնէն, լսեցի: Այս բոլորին ամենայն համբերութեամբ տարած է խրատելով զանոնք եւ աղօթելով անոնց համար...: Ո՛րչափ կ'ուրախանայ, երբ

կը կարգամ իրեն առաքելոց կրած հալածանքներն ու չարչարանքները: Ստուգիւ մեր եղբայրութիւնը շատ աղքատ է նիւթապէս, բայց գոհութիւն Աստուծոյ՝ տաք եւ հարուստ է հոգեով: Անցեալ շաբթու գիւղի մի քահանայն քովս եկաւ երկու երիտասարդներ ունենալով հետը՝ զիս միտթարելու մօրս մահուան վրայ, խնդրեց որ վարժապետ մը տրուի իրենց կարգացունելու գիւղին մանկունքը: Գիւղը եօթնասուն տներէ կը բաղկանայ: Երկու ուրիշ գիւղերու բէններն ալ վարժապետ ուղած են: Մտադիր եմ գիշերօթիկ աշակերտներէն երկուքը զրկել այդ գիւղերէ»:

Ուրիշ նամակի մը մէջ ալ կը յիշէ թէ ժողովատեղին եւ դպրոցները արդէն հին ըլլալով այս տարուան երկարատեւ անձրեւներուն պատճառաւ խարխլած վիճակի մէջ կը գտնուին եւ վերաշինութեան պէտք ունին եւ թէ աւելի յոյս կայ հրամանագիր առնուելու, ինչպէս կը գրեն Տիարպէթիւն:

Խարբերդ

Մ. Ա. ՄԵԼՔՈՆ

ՕՏԱՐԱՑ ԼԱՒ ԵՒ ՅՈՒԻ ԱԶԴՅՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՄԵԶ

Քաղաքակրթական ազդեցիկ արեւոյն հաւաքէն կը ծագէր ի հնունդ, այսինքն՝ Բաբելոնէն, Ասորեստանէն, Եգիպտոսէն, եւն.: Իսկ այժմ արեւմուտքէն կը ծագի, այսինքն՝ Եւրոպայէն եւ Ամերիկայէն: Կարծես թէ բարոյական երկրագունտը բնականին հակառակ կը թաւալի: Բայց, աւա՜ղ, բարոյական արեւոյն ալ բնականին պէս ունենալով իւր բծաւոր եւ անբիծ երեսները, ունի նաեւ իւր լաւ եւ յոռի ազդեցութիւնները: Ահա ցորչափ կ'առաւելուն յարաբերութիւն գիւրիցնող միջոցները, նոյնչափ կը մերձենայ արեւմուտք արեւելքին իւր լաւ եւ յոռի կողմերով: Երբ այսպէս արեւմուտք սկսեց, յանուն մարդասիրութեան, բարոյական եւ մտաւորական լոյս սփռել յարեւելս, շատ չանցաւ խաւարը ետեւէն վազեց: Այսինքն՝ Աւետարանի ետեւէն ոգելից ըմպելիքները, գիտութեան ետեւէն անկրօնութիւնը, վաճառաց եւ արուեստից ետեւէն յօգայի շռայլութիւններն ընթացան: Ուստի արեւելքի բնակիչքն, իրեն մարդ, չարին հակամիտեալ լինելով՝ աւելի յոռւոյն միտեցան քան թէ լաւին:

Արդ, թողով ուրիշ ազգայնութիւններ, մեր ազգին գանք: Երբ իբր կէս դարէ ի վեր արեւմտեան արեւը մեր վրայ ալ ծագեց իւր լաւ եւ յոռի կողմերով, մենք ալ ազատ չեղանք անոր յոռի մասին միտելու միղքէն: Ուստի իբր թէ կրօնասիրական եւ տոհմասիրական նախանձախնդրութեամբ մը՝ լեղապատառ խորշեցանք արեւմուտքի կրօնական խլրտումներէն, զայնս հերետիկոսութիւն անուանելով: Զգուցանք անոր մտաւորական ջանից շարժումներէն, զայնս համարելով դիակնացուցիչ կրթութիւն տոհմային տեսակէտով: Վասն որոյ ֆարսան, ազգութեաց օտարամոլ, եւն. կոչեցինք այն ամէնը որ հակառակն խորհելով անոնց հակամիտեցան:

Անշուշտ իբրեւ տոհմային արժանապատուութեան զգացումի՝ դրդեալ նախանձախնդրութիւն մը դուրսի պիտի լինէր այս, եթէ նոյն ատեն մենք ազգովին ջանայինք ըստ արժանւոյն ուղղել այն թերութիւններ զորս օտարն մատնանիլ կ'ընէր մեզ մեր կրօնական եւ դպրոցական գործոց մէջ: Բայց մեր առածի կարգ անցած անձնական խնդիրներէն չկրցանք աչք բանալ մեր ընդհանրական խնդիրն ի նկատ առնելու հա-

մար, Ուստի մեր կրօնական եւ դպրոցա-
կան մասին այնչափ աննշան եղաւ մեր
շարժումն որ չկրցաւ գոհացունել յառաջդի-
մական բուն ձգտում ունեցողները, որ
ահա օտարին սեղանն աւելի ձոխ տեսնելով
անոր դիմեցին առանց ականջ կախելու եւ-
ղած նախատանաց: Բանդի կարելի է որ
այս դարու մարդը թիպէթական սկզբուն-
քով չըջանակի մը մէջ սահմանափակուած
մնայ:

Մտքով զարգանալ է այս դարու նշա-
նաբանը: Ահա կու գայ այս ձայնը շոգենա-
ւուց եւ շոգեկառաց սուղումներէն, հեռա-
գրի եւ հեռաձայնի թրթռումներէն, մամուլի
եւ մեքենայից ձոխներէն, նոր թեւ առած
երկրորդականութեան թռիչներէն, եւն.,
եւն.: Միթէ կարելի է որ զգայուն եւ յա-
ռաջդիմասէր սիրտ մը այս աղմուկներուն
մէջ անտարբեր մնայ, որովհետեւ տոհմային
չըջանակէն դուրս են անոնք: Ոչ երբեք:
Այսօր իսկ Ամերիկացին, որ մեծ դեր ունի
առաջդիմական ասպարիզին մէջ, իրեն ձոխ
համալսարաններով չբաւաճանացած՝ դեռ
ուսանողներ կը դրկէ ի Գերմանիա, անոնց
ուսումն կատարելագործելու համար, թէ-
պէտ տոհմային անհուն տարբերութիւն ու-
նի անոնցմէ: Միթէ Գերմանիա յառաջդի-
մական տեսակետով ինքզինք անկախ կը
զգայ բոլորովին: Չեմ կարծեր: Հապա մենք
հրեանք տակաւին որ կ'ողկնք յանձնապա-
տանօրէն դործել մտաւորական զարգացման
խնդրի մասին: Արդարեւ կան պարագաներ
յորս յանձնապատանութիւնը դիւցազնու-
թիւն է, բայց կան պարագաներ ալ յորս յանձ-
նապատանութիւնն անձնապանութիւն է:
Ուրեմն բնաւ մեղադրելի է այն դասակարգը
որ օտարին կը հակամիտի այս մասին, ըստ
որում բոլորովին բնական է քաղցածին
դէպի հաց եւ ծարուածին դէպի ջուր
դիմելու բաղձանքը: Միթէ այսպիսի պա-
րագայից մէջ կարելի է մերժել այն պա-
տառ կամ գաւաթը, որովհետեւ տոհմային
է այլ օտարէն կը տրուի: Նախապաշարում:
Եթէ այսպէս համոզուած լինէին մեր նախ-
նիքը, պէտք էր մերժէին Գրիգոր Պարթե-
ւին քրիստոնէական կրօնքն իբրեւ օտար-
ազգիէ մը քարոզուած կրօն: Նոյնպէս եթէ
խորշէին անոնք օտար կրթութենէն, մեր
Սուրբ Գրոց թարգմանիչներէն շատերը
զուրկ մնալով յունական ձոխ կրթութենէն,
գուցէ մենք յաւէտ զուրկ պիտի մնայինք
մեր ոսկեղինիկ դպրութենէն: Այսօր իսկ
եթէ համայն քրիստոնեայ ազգայնութիւնը
փոխէին իրենց համոզումն ազգամուբար,
պիտի լքանէին Աւետարանի Աստուածն իբ-
րեւ հրէական, իւրաքանչիւրն իւր ազգա-
յին նախնի աստուածներուն դառնալով:

Երանի թէ նոյնչափ նախանձախնդրու-
թեամբ խորշէինք նաեւ արեւմուտքի յորի
ազգեցութիւններէն որք այժմ, աւաղ, ուղ-
ղակի եւ անուղղակի տիրած են եւ պիտի
տիրեն մեր վրայ: Միթէ այսօր մեր բոլոր
հին սովորոյթը, ընտանեկան կենցաղը,
բարքն ու բնաւորութիւնը պահած են ի-
րենց նախնի տոհմային տիպարն եւ ուրոյ-
նութիւնը: Եթէ այս րոպէիս, շատ յառաջ
չերթանք, մեր յիսուն, հարիւր տարի ա-
ռաջ մտնող հայրեր կամ պապերը յանկարծ
յարութիւն առնէին, ինչ կ'ըսէք, առաջին
հայեացքով զմեզ հայ պիտի սեպէին: Երբ
տեսնէին մեր կրօնական արդի վիճակը, մեր
կարգացած գիրքերը, մեր իգական եւ արական
սեռից տարազները, մեր ուսուցիչը, խմելիքը,
մեր տանց ձեւերն ու կախ կարասիքը, մեր

չուկայից վաճառք եւ արհեստները, եւն.,
եւն., թերեւս այդ խեղճերը մեզ հետ այդ
բաներէն ոմանց իրաւունք տային, բայց
արդեօք շատ բաներու համար ալ պիտի
չմեղադրէին զմեզ, որովք ոչ միայն մեր
տոհմային տիպարին այլ եւ մեր բարոյա-
կան, ֆիզիքական եւ տնտեսական կենաց
միանգամայն մեծ վնաս հասուցած ենք:
Ահա նմոյշի համար քանի մը ակնարկու-
թիւններ:

Ամէնքս ալ քաջ գիտենք թէ մեր երկրի
բնիկ արտադրութիւնը, գինին եւ օղին,
արդէն մեծ անէծք մ'էին մեզ: Ինչո՞ւ այս
անիծից վրայ ուրիշ անէծքներ եւս բարդե-
լու ձգտում մը կը տեսնուի մեր մէջ: Ինչ
են արդի այն կարգ մը ոգելից եւ ուրիշ
ըմպելիքներն, այսինքն բո՛ւ, հասարակ, քանդակ,
պարտի, շա՛վառ, պիւր, եւն., որ, աւաղ,
մեր շուկայից մէջ վաճառուելով, մեր խըն-
ջօյից եւ հարսանեկան սեղանները կը սրբա-
պղծեն բազմիցս: (Մ. Կ. Ե. Բ. Ե. Բ.)

Ռ. Ն. ԼԵՆԻՆՍԿԻ

ԲԱՐՈՒՅ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆ ԸՍՏ ԴԻՄԱԳԻՏԱՅ

Չոր աչը խիստ սրտի մը նշանն է: Թխա-
դոյն աչեր բարեսրտութեան յատկանիշք են:
Երբ վերնաշուրթը պատած լինի երկնո-
տութիւն կը ցուցնէ: Սեւ աչեր ուժգնու-
թիւն եւ յանգնութիւն կը ցուցնեն: Բաց
բերանը պարապ գլխոյ մը անսխալ նշանն
է: Խոշոր եւ թանձր շրթները զգայնու-
թեան նշան են: Խոշոր ականջը կը զտ-
նուին կոշտ մարդոց գլխոց վրայ: Հաստ
մազն կոշտ կազմութիւն կը ցուցնէ ընդ
միշտ: Շատ լեցուն այտեր կը յայտնեն
մարսողական մեծ կարողութիւն: Ցցուած
ներքնաշուրթն ազանութեան եւ ատելու-
թեան նշան է: Սրածայր քիթ ունեցողը
միջամուկ կը լինի: Կապոյտ աչեր ունե-
ցողը եռանդուն մտաց տէր են: Խոշոր աչեր,
փոքր երեսի վրայ, ներգամտութեան նշան
են: Նեղ եւ փոքր ռնդունք փոքր թոքե-
րու եւ տկար առողջական կազմութեան
նշան են: Եթէ աչաց վարի կողմն ուռած
լինի, լեզուաբանութեան բարձր կարողու-
թիւն կը ցուցնէ: Ետ քաշուած ծնօտն միշտ
վատ նշան է: Կը ցուցնէ հաստատամտու-
թեան պակասութիւն: Եթէ քիթն ճակտին
լայնութիւնէն երկարագոյն լինի, բթամտու-
թեան նշան է: Շեղ աչեր աննպաստ են:
Խորամանկութիւն եւ խարդախութիւն կը
ցուցնեն: Շեղ բերանն թիւր բնաւորու-
թեան յատկանիշ է: Պողպատային կապոյտ
աչեր յաճախ անգթութիւն կը ցուցնեն:
Բարակ մազեր, ընդհանուր առմամբ, նշա-
նակ են լաւ ճաշակի եւ նրբամտութեան:
Խոշոր եւ լայնասփիւռ ռնդունք ընդարձակ
թոքերու եւ լաւ առողջութեան յատկանիշք
են: Կարճ եւ գանգրային մազեր բնական
մեծ զօրութիւն կը ցուցնեն: Ամրօրակ
շրթները զաղտնապահութեան նշան են:
Անկանոն ատամները նրբութեան եւ կըր-
թութեան պակաս կը ցուցնեն: Մորթի վրայ
դեղնադոյն սպիւնք (պէնէ) ներքին եռան-
դուն բնաւորութեան նշան են: Ճակտի
երկարութիւնն իմացականութիւն, իսկ
կարճութիւնն աշխուժութիւն կը ցուցնէ:
Ցցուած վերնաշուրթն գոռոզութեան եւ
անամօթութեան նշան է: Ծնօտի վրայ
փոսիկ կազմուիլն զեղեցկութիւն կը հա-
մարուի, սակայն մտաց տկար կազմութեան
արտայայտիչ է: Բիթի քամակին լայնու-
թիւնն ու ուղղութիւնը կատարելութեան
նշաններ են: Գալարեալ վերնաշուրթն ամ-
բարտաւանութեան եւ գոռոզութեան նշան
է: Ցցուեալ ներքնաշուրթն ինքնահաւա-
նութիւն եւ թեթեւամտութիւն կը ցուցնէ:
Լայն երեսք զլիսաւոր յատկանիշ են կա-
մակորութեան եւ յամառութեան: Գորշա-
դոյն աչեր խոհեմութեան եւ կանխատեսու-
թեան նշան են: Տփղոյն գէմքն տկար ֆի-
զիքական կազմութեան եւ բազմիցս սրտի
կատառողջութեան նշան է: Հաստ պարօ-
նոցն բիրտ ճաշակի եւ կոշտ կազմութեան
զուգընթաց է: Լայն ճակատն միշտ սրա-
մտութիւն կը յայտնէ: Դուրս ցցուած թա-
ւաղլոր աչեր կը պատկանին այն անձանց

որ ճշմարիտ ակնածանքէ զուրկ են: Եթէ
բերանն աչաց ճիշդ կրկին լայնութիւնն ու-
նենայ, ըթմատութեան արտայայտիչ է:
Սրածայր քիթն ու դուրս ցցուած բերանն
յանձնապատանութեան, անխոհմտութեան
եւ կոպտութեան յատկանիշ են: Խիտ եւ
կանոնաւորաբար աղեղնաւորեալ յօնք ծան-
ծաղ դատողութեան ստոյգ նշան են: Շուտ
կնճռող քիթը չեն պատկանիր օրինակելի
անձանց: Շատ փոքր եւ նուրբ ականջն
փափկութիւն կը ցուցնէ: Ծնօտի ոսկերաց
բարձրութիւնն միշտ կը ցուցնէ բնաւորու-
թեան, այս ինչ կամ այն ինչ տեսակետով,
մեծ զօրութիւն: Բուռք երբ լեցուն լինին
ուսողական հաշուոյ կարողութիւն ցուցնել
կենթադրուին: Դիմաց ուսումնասիրու-
թեան եւ ընթերցման միջոցին առա-
ջին տպաւորութիւնը ամենավատահին է:
Հոգմէական քիթն բնաւորութեան ամ-
նաբարձր ազնուութիւն կ'արտայայտէ: Իսկ
յունականն ճաշակ: Կիսաբաց աչեր բնական
խորագիտութիւն ցոյց կու տան, միանգամայն
անկեղծութենէ զերծ լինել: Բուռք վարի
մասն եթէ լեցուն լինի, որկրամոլութեան
նշան է: Երկայն եւ կոշտ ծնօտն կը պատ-
կանի այն անձանց որ յոյժ ցած մտաւո-
րականութիւն ունին: Փոքր բերանն, փոքր
քիթով եւ ռնդամբք, Գործողութեան եւ
անհաստատութեան յատկանիշ է: Գնա-
ձեւ եւ կլոր գլուխ ունեցողը կամակոր
կը լինի, նաեւ բազմիցս չնչին նուաստու-
թեամբք լի: Յօնից ճիշդ վերեւն ճակտի
վրայի ցցուածքն անհատականութիւն (in-
dividuality) կը ցուցնեն: Հարթադափ
գլխոյ տէր անձինք զուրկ կը լինին ակնա-
ծութենէ, նաեւ բարոյականութենէ հեռի:
Ծանրաշարժ աչեր կը գտնուին այն գլխոց
վրայ որ խոհեմ են եւ կարող: Խիտ յօնից
ներքեւ եղող փոքր սեւ աչեր խելամուռ-
ութեան եւ ճարտարութեան են նշանակ:
Անկանոն եւ կնճռոտ ճակատն անսխալ
նշան է անվեհեր, հնարագէտ եւ հետազօտիչ
մտաց: Շատ կարճ վերնաշուրթն կայտառու-
թեան է նշանակ, թէեւ ոչ միշտ բարե-
սիրութեան: Չուգահեռական խոտորակ
կնճիւղ ի ճակատու տկար եւ կասկածոտ
մտաց են յատկանիշ: Կռուասէր անձանց
ակնաշի ճիշդ յետնակողմն, մէկ քիչ վեր,
փոքր ինչ բարձրացած կը լինի: Երկու
շրթանց անհամեմատութիւնը միշտ ան-
նպաստ նշան է: Առանց շրթանց բերանն,
որ յաւէտ պատառուածք մ'է, քարասիրտ
եւ անձնասէր բնաւորութիւն կը ցուցնէ:
Կատարեալ ճակատն կը վերջանայ զրեթէ
հորիզոնական յոյժ ձեւաւոր յօնքով: Ողորկ
եւ բարակ մազեր, ինչ գոյն եւ լինի, ճա-
շակի նրբութիւն ցոյց կու տան: Երկար
անկեամբք եւ թանձր կախարչօք կիսադոյն
աչեր տաղանդ ցոյց կու տան միշտ: Փո-
փոռկ կերպարանք չեն գտնուիր կոշտ բնա-
ւորութեան տէր անձանց վրայ:

Թարգմանեաց

Սան Սրանչիսքօ ԱՂԵՐՍԱՆԳ Թ. ՏԱՐԳ

Ատարազարցի Գրիստոնեայ բարեկամ մը մէկ
ոսկի նուիրեց ի նպաստ խնուսի սովիւրց,
Նիւ Պրիթըն բնակող Հայք եւս Վ. Մ. Գիւ-
փէլեանի ձեռամբ 199 դահ. ի նպաստ Բա-
ղէշի սովիւրց:

ԱՅԴԵՐ

Յառաջիկայ կիրակի օր, յունիս 10 (ըստ
Լատ.) ձեռնադրութեան պաշտօն պիտի կա-
տարուի Պապ Հառուի մատրան մէջ, Ժա-
մը 7 1/2 (Ը. Թ.):

Կ. պոլիս Ա. Կ. ԱՍՏՈՐԵԱՆ
Յունիս 7, 1894 Բարբառաբ
Բիւլ. Նահ. Ժողով

Աւետարանական քերց եռամսեայ աղօ-
թից ժողովը տեղի պիտի ունենայ յառաջի-
կայ չորեքշաբթի օր, յունիս 1/13, Պապը
Հառուի մատրան մէջ ի Ժամ 8 ըստ Թուր-
քաց: Աղօթքի նիւթն է, «Բիւրառ» հա-
մարտ-Բիւրառ հա-
մարտ-Բիւրառ հա-

Կը խնդրուի բոլոր քոյրերէն որ ջանան
ներկայ գտնուիլ սոյն հոգեւոր պաշտաման:

ՀԱՆՐԱՊԵՏ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մայիս 28 քստ ցուց., եւ յունիս 9 քստ Լատ. 1894

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պրանսայի նոր նախարարութիւնն ըստ սովորութեան խորհրդարանին ներկայացուց իր աշխարհավարութեան յայտադիրը որմէ կը տեսնուի թէ իր աշխարհավարութիւնը Մ. Քաղիմիր Փէրիէի նախարարութեան աշխարհավարութեան յարեւմտականն է։ Պիտի պաշտպանէ դանուած բոլոր հաստատութիւնները եւ օրէնքները ընկերակարականներու եւ արմատական փոփոխութեան միւս պաշտպաններուն բոլոր ջանքերուն դէմ, բայց պիտի ջանայ յարմար օրէնսդրութեամբ գոհացում տալ դորձաւոր դատակարգին պահանջներուն։ Սխառք կ'ըսէ թէ նախարարական այս յայտարարութիւններն այնքան յաճախ կրկնուած եւ այնչափ իրարու նման են որ ձանձրալի եղած են։ «Պրանսական նախարարութեանց երկար շարք մը ապահովուցած է Եւրապայի եւ խորհրդարանը թէ Հանրապետութիւնը բարեկարգիչ է ոչ թէ յեղափոխական, եւ թէ կը ցանկայ առանց ընկերութեան հիւսիս շարժելու նպատակ դորձաւոր դատուց լինելու բարեկաւութեան։ Նորէն եւ նորէն յեղուցուած է օրէնսդիր իշխանութեան թէ նոր վարչութեան երկու կարեւորագոյն պարտականութիւններն են լուծել Աշխատութեան այլ եւ այլ կնճոտ խնդիրները եւ հանրապետութեան երեւտական դրութիւնն համաձայնեցնել արդարութեան յաւիտեանական սկզբունքներուն հետ։ Նորէն եւ նորէն ըսուած է անոր թէ Պրանսա վերստին դառն է իր տեղը եւ անունը ազգաց մէջ եւ թէ աշխարհի ամէն կողմը երկրին իրաւունքները եւ շահերն ամուր ձեռամբ պիտի պաշտպանուին»։ Բաց ի Մ. Տիւրիւիէ, որ թէ իր պաշտօնավարութեան մէջ իբրեւ նախարարապետ եւ թէ իբրեւ ատենապետ Երեսփ. Ժողովոյ ցուցուց իր վարչական արժանիքը, նոր նախարարութեան անդամ են երեք ուրիշ հզոր մարդիկ՝ Մ. Բուանդարէ, Երեւտական նախարար Մ. Հանօթօ, Արտաքին գործոց նախարար, եւ Մ. Տէքլասէ, Գաղթային նախարար։ Այսու ամենայնիւ, կարելի չէ յուսալ թէ երկարատեւ պիտի ըլլայ այս նախարարութեան պաշտօնավարութիւնը։ Դարձեալ ի մէջ կը երեւնայ Սխառքէ քանի մը խօսք. «Մ. Քաղիմիր Փէրիէ օգտեալ է նկարագրի բացառիկ ոյժով, սրատեսութեամբ, սկզբանց ամուր սիրով, քաջասրտութեամբ, հարստութեամբ եւ պաշտօնի բացարձակ անտարբերութեամբ։ Բաց աստի, անսովոր կորուով եւ համբաւի տէր պաշտօնակիցներ ունէր յանձին Մ. Բայնալի եւ Մ. Սփիւլէրի։ Սակայն Երեսփ. Ժողովին մէջ իր պարտութիւնն այնչափ յանկարծական բան մը եղաւ որչափ կ'ըլլար իր նախորդներէն ամենայն անշահին եւ անճարակին պարտութիւնը։ Ինչպէս կարելի է կարծել թէ Մ. Տիւրիւի պիտի յաջողի ուր չյաջողեցաւ Մ. Քաղիմիր Փէրիէ»։

—Փարիզի մէջ բաւական յուզում եղաւ անցեալ շաբթու վասն զի զրոյց ելաւ թէ Քիւրիէի հարիւր Մ. Թիւրքէն երկու նոր դիւտ ծախած է օտար կառավարութեան մը։ Սին է, կ'ըսուի, նոր եւ հզոր թնդա-նօթ մը որ երկարակամութեան միջոցաւ կը լեցուի եւ կ'արձակուի եւ որ 20,000 դնտակ կը նետէ մեծ արագութեամբ։ Կ'ըսուի թէ

այս դնտակները հովահարի ձեռով կը տիրուին այնպէս որ անմատչելի կ'ընեն թնդանօթին առջեւ դանուած միջոցը։ Միւս գիւտն է, կ'ըսուի, պայթուցիկ ուռմը մը որ հեղձուցիչ ծուխ մը կ'արձակէ։ Երբ այս խնդիրն յուզուեցաւ Պրանսայի Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, Զօր. Մէրսիէ, Պատերազմական նախարարը, ըսաւ թէ չհաւատար թէ Մ. Թիւրքէն ծախելու կարեւոր գիւտ մը ունի, եւ թէ կը կարծէ որ նա կը հետամտի խաբել օտար պետութիւնները։ Ըսաւ թէ յօժար չէ երեք բանակցութեան մանել Թիւրքէնի հետ, բայց ուրիշ երեսփոխան մը ըսաւ թէ նախարարին հայրենասիրութիւնն յաղթելու է իր զղուանքին։

—Հոռմայ Սան Լորէնցօ եկեղեցւոյն մէջ, ուր հանդուցեալ Պիոս Թ. պապը թաղուած է, մայիս 30ին հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ անոր ծննդեան հարիւրամեակին առթիւ։ Եկեղեցին զարդարուած էր ոսկեհուռ սեւ քօղերով, երգեցողութիւնը կատարեց համբաւեալ խմբակ մը, եւ բազմաթիւ կարդինալներ եւ բարձրաստիճան եկեղեցականներ ներկայ էին հոն։

—Պրանսայի ա'Անտլո գօրավարը մեռաւ ի Հարաւային Ամերիկա։ Հանգուցեալը մին էր Մարէշալ Պազէնի սպաններէն երբ Պազէն բանակով անձնատուր եղաւ Գերմանացւոց, եւ պատերազմէն ետքը գրեց գիրք մը յորում այնքան ծանր ամբաստանութիւններ ըրաւ իր նախորդ հրամանատարին դէմ որ սա դատի ենթարկուեցաւ պատերազմական ատենի առջեւ եւ դատապարտուեցաւ։ Յետոյ Զօր. ա'Անտլո քաղաքական ասպարէզը մտաւ, եւ դրամական շփուարութիւններէ խոյս տալու համար մասնակցեցաւ պատուանշաններու առեւտուրին, որոյ համար դատապարտուեցաւ բայց բանտարկութենէ ազատեցաւ փախչելով։

—Բանատայի բրիտանական Գոլոմպիայէ եւ Հնդկաստանի Ասսամ գաւառէն աղետալի հեղեղներու եւ կենաց եւ ընչից մեծ կորստեան լուրեր կու գան։ Ասսամի մէջ ամբողջ գիւղեր եւ քաղաքներ կործանած են հեղեղէն։

—Իտալիոյ երեւտական կացութեան վրայ վիճաբանութեան մը առթիւ երեսփոխան մը խօսեցաւ հետեւեալը, որ հիմնովին ուղիղ կրնայ համարուիլ քանի որ չհերքուեցաւ կառավարութեան։ Ըսաւ թէ Պելճիա կը վճարէ 255 միլիոն Ֆրանք տուրք, Անգղիա՝ 3,000 միլիոն, Պրանսա՝ 3,300 միլիոն, եւ Իտալիա՝ 1,800 միլիոն։ Պելճիոյ ազգային հասոյթն է 4 միլիար ֆրանք, Անգղիոյ ազգային հասոյթն է 38 միլիար, Պրանսայինը՝ 34 միլիար, Իտալիայինը՝ 8 միլիար։ Տրոց համեմատութիւնը եկամուտին հետ 6 առ հարիւր է ի Պելճիա, 8 առ հարիւր յԱնգղիա, 11 ի Պրանսա, 21 յԻտալիա։

—Անցեալ շաբթու Տր. Վէքէրլէ Հոնդարիոյ նախարարութեան հրաժարականը մատոյց Կայսեր, որ քանի մը օր ետքը ընդունեց զայն։ Կը կարծուի թէ Տր. Վէքէրլէ թէպէտ կարող քաղաքագէտ է՝ սխալ ընթացքի հետեւեցաւ այնչափ արագ յառաջ մղելով քաղաքային ամուսնութեան ծրագիրը եւ նոյն ժամանակ եկեղեցական ուրիշ չորս ծրագիրներ ներկայացնելով։ Արդարեւ այսպէս ըրաւ նա իր կուսակիցներուն ետանդէն մղուելով, բայց չափաւորելու էր անոնց նախանձաւորութիւնը եւ հասկցնելու էր թէ՛ համբերութեամբ դործելն աւելի արահով եւ ստոյգ կ'ընէ վերջ-

նական յաջողութիւնը։ Այսու ամենայնիւ օրուան մարզն է նա Հոնդարիոյ մէջ եւ անցեալ ուրբաթ օր, երբ Պուտալիէյթ վերադարձաւ Վիէնայէ, կայարանին մէջ ընդունուեցաւ 60,000 հոգոյ բաղմութենէ մը, զխաւորապէս ուսանողներէ եւ երիտասարդներէ բաղկացեալ, որք մեծ խանդավառութեամբ ողջունեցին անոր դալուստը։ Կայսրը կոչեց Խուէն Հէտէրվարի կոմսը, որ յաջող հանդիսացած է իբրեւ կառավարիչ Խոռաթիոյ, եւ ամուսնութեամբ աղբական է նախկին նախարարապետ Մ. Թիցայի։ Աղտական/կուսակցութեան կը պատկանի եւ քաղաքային ամուսնութեան ծրագրին ի նպաստ քուէարկեց, բայց կը կարծէ թէ Աւագաց Ժողովը իրաւունք ունէր մերժել զայն եւ կը մեղադրէ Տր. Վէքէրլէի նախարարութեան աճապարանքը։ Նորագոյն լուրեր կը ծանուցանեն թէ յաջողած չէ կազմել նախարարութիւնը։ Տր. Վէքէրլէ դարձեալ եղած է վարչապետ։

—Մեծին Բրիտանիոյ եւ Քոնկոյի պետութեան միջեւ կնքուած դաշնագրին, որոյ վրայ խօսեցանք անցեալ շաբթու, առթիւ վիճաբանութիւնը տեղի ունեցան հինգշաբթի օր Պրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Ընդարձակ դաղթականութեանց պաշտպան Պրանսացիք իրենց ծրագիրներուն յաջողութեան իրեն խոչընդոտ կը նկատեն զԱնգղիա։ Սխառք սապէս կը գրէ այն ընդդիմութեան վրայ զոր Պրանսայիք կը ցուցնեն այս դաշնագրին դէմ. «Բոլոր պատճառը սա է թէ, կ'ըսէ, պայմանագիրը դէթ առ այժմ Անգղիոյ կարողութիւն կու տայ իր հազորակցութիւնն ամբողջացնել Ալպերթ Էտտլըտ եւ Թանկանիքա լիճերուն միջեւ։ Հարկաւ մեծ աղմուկ կը հանուի որպէս թէ անիրաւութիւն գործուած ըլլայ Պրանսայի դէմ, բայց երբ կը ձեռնարկենք քննել վիճարը, կը տեսնենք թէ իրական բան մը չկայ։ Պրանսա կը վիճասուի կը կարծեն։ Ինչո՞ւ. վասն զի Անգղիա կ'օգտուի։ Դժուարին ըլլալու չէ տեսնել թէ ինչպէս շարժելու է սոյնօրինակ ձեռնարկութեան հանդէպ»։

—Երկու կիսագունտները միացնելու համար, հեռագրական երկու նոր պարաններ ղետեղուելու վրայ են Ատլանտեան ովկիանոսի մէջ։ Ասով տասներկուքի կը հասնի արդէն կեցած պարաններուն թիւը որ անբաւական էր։ Առաջին պարանը ղետեղուեցաւ 1858ին, բայց երեք շաբաթ ետքը խզուեցաւ եւ չլինուեցաւ մինչեւ 1866 տարին։ Այն ժամանակ Անգղիայէ Ամերիկա դարձուած հեռագրի մը ամէն բառին համար մէկ անգղ. ոսկի կը վճարուէր։ Հիմա կը վճարուի այդ գումարին մէկ քսան երորքը, այսինքն վեց դահ. միայն։

—Մր. Կլատթընի առողջական վիճակն հիմա այնչափ գոհացուցիչ է որ այլ եւս անոր վրայ հրապարակաւ տեղեկութիւն չհաղորդուի, ինչպէս կը հաղորդուէր այն գործողութենէն ի վեր որուն ենթարկուեցաւ վերջերս։

Բրիտանական նախարարութիւնը խնդրեց որ ներկայ նստաշրջանին մնացեալ մասին մէջ խորհրդարանին ամբողջ ժամանակը կառավարութեան տրամադրութեան ներքեւ գրուի, եւ ի նկատ չառնուին անհատ երեսփոխաններու կողմէ մատուցուած կամ մատուցանելի առաջարկներ։ Այս խնդիրն ընդունուեցաւ միայն 17 քուէի առաւելութեամբ։

—Իտալիոյ նախարարութիւնն հրաժարեցաւ։ Պարտութիւն չկրեց, բայց 214ի դէմ

225 քուէով ընդունուեցաւ նախարարական
Մ. Բրիտանիայի այն առաջարկը, որով կ'ուզէր
յանձնաւորով մը կազմել վարչական ծախ-
քերը զեղչելու վերաբերեալ առաջարկներ
բերելու պաշտօնով: Կը թուի թէ նախարար-
ութիւնն անկարող էր իր գծուարին դրծն
յառաջ տանիլ այսքան փոքրիկ մեծամաս-
նութեամբ:

—Բէնթըրլըրի արքեպիսկոպոսն իր
թեմի եկեղեցականներուն եւ աշխարհա-
կաններուն ուղղած է չըջաբերական մը յո-
րում կը քննէ Ուէյլսի եկեղեցին պետական
ըլլալէ դադարեցնելու կառավարական ծրա-
գիրը, եւ կը պահարակէ զայն ամէն տե-
սակէտով:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանը դեղարուեստից 20 չքա-
դրամ զրկած է Եգիպտոս որպէս զի բաժ-
նուին Աղեքսանդրիոյ Եգիպտական ցուցա-
հանդէսին մէջ արժանաւորագոյն հանդի-
սացող ցուցադիրներուն:

—Եգիպտոսի խտիւր Ապպաս Հիւսի փա-
շայի մայրը չորեքշաբթի օր մայրաքաղաքս
ժամանեց եւ ուղղակի դնաց Վեհ. Սուլթա-
նէն խտիւրն շնորհուած ծովեզերեայ ապա-
րանքն ի Պէպէք:

—Շաբաթ օր նախկին խտիւր Իսմայիլ
փաշայի հօրեղբայր եգիպտացի Հալիմ փա-
շան մեռաւ յԱլէք Տաղը: Մարմինը փո-
խադրուեցաւ մայրաքաղաքս եւ թաղուե-
ցաւ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին
պարտէզին մէջ:

—Նոր օրէնք մը կը տրամադրէ որ այսու-
հետեւ ոչ-մահմտական ժողովրդոց եկե-
ղեցականք Մարդահամարի վարչութեան
ծանուցանեն իրենց ձեռամբ կատարուած
բոլոր ամուսնութիւնները:

—Կարող միանգամայն վստահելի սղոսա-
ւորներ դանելու խնդիրը միշտ գծուարին
խնդիր է: Հիմա կ'առաջարկուի բարեփոխ-
քաղաքապետութեան այն գիւտնը որոյ
պաշտօնն է հսկել ծառայից արձանագրու-
թեան դրծին, եւ այս կերպով տակաւ առ
տակաւ վերցնել միջնորդները որ սպասա-
ւորի դրծ կը դռնեն եւ բնականապէս ա-
ւելի իրենց օգուտը կը մտածեն քան վարք
ու բարքն այն ծառայից զորս իրենք կը
յանձնարարեն:

—Էնկիւրիի կուսակալութիւնն առաջար-
կած էր նոր ասեմէի վերածել զՉորում,
անոր կցելով Մարդուան եւ Թոսիա: Սոյն
առաջարկ կայսերական հաւանութեան ար-
ժանացած է եւ պիտի դրծադրուի կայս.
հրամանաւ, բայց Մարդուան եւ Թոսիա
պիտի չմիացուին Չորումի նորակազմ գա-
ւառին: Այս գաւառը պիտի բազկանայ Օս-
մանըզէ (որուն կը կցուի Թոսիայի գաւա-
ռակէն Գարդը), Իսքէլիպէ, Չորումէ (որուն
կը կցուի Ալաճա որ կը վերաբերէր Եոզ-
ղատի), եւ Սուլեկուրուէ, ի բաց առնելով
Սէլմանիի գաւառակը, որ պիտի կցուի Տէ-
նէք Մատէնի:

—Յորենի գնոյն անկումէն կը թուի թէ
կարելի է աւելի իջեցնել հացին գինը մայ-
րաքաղաքս մէջ: Սակայն հացադրծք ա-
ռարկած են եւ խնդիրը դարձեալ նկատո-
ղութեան առնուած է:

—Աղեքսանդրիոյ մէջ թաղապետական
նոր խորհուրդ մը պիտի կազմուի: Անդամ-
ները պիտի ըլլան թուով 30, որոց 6ը կա-
ռավարութիւնէն պիտի ընտրուին, 12ը բնիկ-
ներէն եւ 12ը օտարապատակներէն:

—Թալէ կ'ըսէ թէ մայրաքաղաքիս նախա-
կրթական բոլոր մահմտական դպրոցաց ու-
սուցիչներուն պատուէր տրուած է հսկել
դպրոցներու ծառաներուն եւ դռնպաննե-
րուն որ անոնց միջոցաւ վնաս չհասնի աշա-
կերաներուն արդարականին եւ առողջութեան:

—Արտաքին գործոց նախարարութեան
պաշտօնեաներէն Սալիհ Միւնիր պէյ մայ-
րաքաղաքս մէջ կամ մօտերը մօմի գոր-
ծարան մը հաստատելու արտօնագիր ստա-
ցած է, եւ ընկերացած է Ֆրանսացոյ մը
հետ որ մօմի գործարան ունի ի Լիոն:

—Ճարտարապետ Եանքօ պէյ յաջողած է
ընկերութիւն մը կազմել յախճապակեղի-
նաց գործարանի մը շինութեան եւ շահա-
գործման համար, որոյ արտօնագիրն ստա-
ցած է արդէն: Հաւանականապէս այս գոր-
ծարանը պիտի շինուի Վոսիւրի եզերքը
յարմար տեղ մը:

—Քարափներու շինութեան ընկերու-
թիւնը կիրակի օր շատ գործաւորներ աշ-
խատողց Ղալաթիոյ քարափներուն վրայ,
եւ նոյն օր իսկ արմտեաց մաքսատան առ-
ջելի քարափանց մասին շինութիւնն այն-
քան յառաջ տարաւ որ հետեւեալ օր կրնար
գործածուիլ: Այս կերպով բոլորովին խոյս
տուին մաքսատան գործառնութիւններն
ընդհատելէ:

—Խարբերդէ Լէվանի Հեբալի ուղղակի
նամակ մը կ'ըսէ թէ յոյժ ընդարձակ եւ
գեղեցիկ է կառավարական նորաշէն պաշ-
տօնատունը որ մէկ տարի առաջ այրած
պաշտօնատան տեղ կառուցուած է: Շին-
ուած է հողային կալուածի վաճառմանց
հասոյթով, կառավարական գանձը կամ ժո-
ղովրդը ոչինչ վճարած է, եւ, մանաւանդ,
այս շինութեամբ գործ հայթայթուած է
կարօտեալներու:

—Պէյրութի շուկային բարենորոգմանց
համար հարկ եղած է, ի մէջ այլոց, քանդել
զեղավաճառի մը խանութը որ փողոցին
մէջտեղ տնկուած էր: Դեղավաճառը չուզեց
որ իր խանութը վար առնուի հանրութեան
օգտին համար, եւ ուստի, երբ ըսուեցաւ
անոր թէ խանութը վար պիտի առնուի
այն ինչ օրը, ուրիշ տեղ փոխադրուելու
պատրաստութիւն չտեսաւ: Մինչեւ իսկ
երբ նահանգին կուսակալը եւ այլ պաշ-
տօնեայք հասան հոն եւ մատուցին սովոր-
ական աղօթքները եւ ոչխարներ մորթե-
ցին գործի ձեռնարկելէ առաջ, զեղավաճառն
իր խանութին մէջ կը նստէր: Երբ տեսաւ
թէ իրօք սկսան չէքք քակել, ցաւեցաւ
իր անհեռատեսութեան վրայ եւ սկսաւ փո-
խադրել իր ապրանքները, կրելով միայն
100 ոսկւոյ կորուստ մը ինկող քարերու
եւ հողերու տակ վնասուած շիշերու եւ
զեղօրէից պատճառաւ:

—Պէյրութ-Դամասկոսի երկաթուղոյն 3
հազարամետրին երկաթ ձողերը զետեղուած
են եւ քիչ ժամանակէն կառախումբ պիտի
բանի այդ մասին վրայ, գծին շինութեան
հարկաւոր նիւթեր փոխադրելու համար:

—Երուսաղեմէ Յոպպէ շինուած երկաթ-
ուղին բոլորովին անշահաբեր եղաւ: Ընկե-
րութիւնն ինկոտ կը դուժմարէ գծին բաժնե-
տէրերը որպէս զի նկատողութեան առնուի
ընկերութիւնն իբրեւ սնանկացեալ լուծելու
խնդիրը: Նկատողութեան պիտի առնուի
նաեւ նոյն երկաթուղին շահագործելու
նպատակաւ նոր ընկերութիւն մը կազմե-
լու խնդիրը:

—Թուրք թերթեր կ'ըսեն թէ արքունի
նաւարանին մէջ պողպատեայ յոյժ մեծ եւ

արագ կրակ ընող թնդանօթ մը շինուած
է, եւ փորձի ենթարկուելով շատ գոհա-
ցուցիչ գտնուած է:

—Անժուխ վառօդի գիւտը հնարիչները
մղած է բազում փորձարկութիւններու:
Հիմա ամէն երկիր իր անժուխ վառօդն ու-
նի, որոյ բազադրութիւնը գաղտնի կը պա-
հէ ամենայն խնամով: Հոս ալ զինուորա-
կան սպայ մը հնարած է օսմ. անժուխ վա-
ռօդը, որ վերջերս քանի մը անգամ փորձի
ենթարկուեցաւ եւ շատ գոհացուցիչ հան-
դիսացաւ:

—Միտիլինէի յոյն վարժարանաց տեսու-
թիւնը որոշած է կղզւոյն մէջ կոթող մը
կանգնել ի յիշատակ յոյն Սոփոզէս Պորա-
ղոյի, որ իր մահուան ժամանակ մեծ դու-
մար մը թողուց կղզւոյն յոյն վարժարա-
ններուն:

—Բամպակի մշակութիւնն հետզհետէ ան-
շահաբեր կը դառնայ Ատանայի կուսակալու-
թեան մէջ զիններու անկման պատճառաւ:
Հասկցուած է թէ զիններու այս անկման
պատճառն է բամպակին ստորնութիւնը,
ուստի Երկրագործական վարչութիւնը պիտի
նայի թէ կարելի է ազնուացնել բամպակին
տեսակը լաւագոյն սերմ եւ մշակման գի-
տական մեթոտներ գործածելով:

—Բժշկական ժողովը իր վերջին նստի-
մէջ մեծ յարգանք խօսեցաւ Ֆրանսական
պատուիրակ Տր. Մահէի վրայ որ պաշտօնէ
կը քաշուի ի նպաստ Տր. Լագուրի: Ինչպե-
յարգանաց, ժողովը մնայուն կերպով պա-
ռոյ անգամ ընտրեց զնա քուէարկու-
թեամբ:

—Մինչեւ յունիս 1, 42,000 ուխտա-
ւոր հասած է ի ձիտտէ ծովու ճամբով եւ
ամենուն առողջական վիճակը գոհացու-
ցիչ էր:

—Սամսոնէ խնդրուած են հալանխիջ
գործի մը եւ երկու բժիշկ որպէս զի նոյն
քաղաքի մէջ գտնուած հիւանդութեան հա-
մար հարկաւոր միջոցները գործածուին:

—Որովհետեւ տակաւին հետախու կայ
ասիական նահանգներէն ոմանց մէջ, որոշ-
ուած է Սեւ ծովու նաւահանգիստներու
մէջ գիշեր ժամանակ ազատ անցադիր չտալ
թղթատար շոգենաւերու:

—Սեբաստիոյ հետախտին համար հա-
տատուած ասեմէի ներքին պատճառ-
մեծ սղութիւն եւ սով եղաւ Ալինայ մէջ:
Խարբերդի կուսակալը զայս խմանալով ցո-
րեն զրկեց հոն Մալաթիայէ եւ Կապան
Մատէնէ: Այս նպատակը մեծ ցնծութեամբ
ընդունուեցաւ Ալինցիներէն:

—Սեբաստիոյ մէջ այս շաբթու հետախտի
նոր դէպք չպատահեցաւ: Սամսոնի մէջ
հետախտը թեթեւցած կ'երեւի, թէպէտ
տակաւին սաստիկ է Եւգոկիոյ, Չիլիի եւ
Նիքսարի մէջ: Եոզղատի մէջ ոմանք բըռ-
նուած են հետախտէ:

ԳՐԱՄԱԿԱՆ			
Մայիս 28/9, 1894			
Գոնսոլտէ	26 39	Բուժ. Երկ. Բաժին	116 30
Պարտուց Յարգարման Թղթադրամ (Թասթէյէ)			
Տեւոյն Գալմէսի	6	Թաշվէլաթը	0 մ. 96
ԳՐԱՄ. 0 մ. ոսկին 100 է			
Մէքէտէյէ	107 38	Ռուսիոյ բժշ.	90
Մէթալիք	96	Նաբոլէոն	87 17
Պէշիք	101 40	Գրեմից	54 15
Ալթըլէք	101	Աշգը. ոսկի	110
Մանր արծաթ	103	Մանէթ Թղթ.	8 40

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱՆՈՐ ՊՅՅԱՆԵԱՆ
Ֆիհմանգըլար Եոզուշը, Ամերիկացի Խալի